

Міністерство аграрної політики та продовольства України

**Український науково-дослідний інститут
продуктивності агропромислового комплексу**

*Зовнішньоторговельний обіг
продукції АПК*

за 2018 рік

Київ, лютий 2019 року

Міністерство аграрної політики та продовольства України

**Український науково-дослідний інститут продуктивності
агропромислового комплексу**

*Зовнішньоторговельний обіг
продукції АПК
(за 2018 рік)*

(за даними Державної фіскальної служби України та
Міністерства аграрної політики та продовольства України)

Київ, лютий 2019 року

УДК 338.439.5:339.56](477)

З-78

Автори: І. М. Демчак, О. О. Митченко, Г. В. Трофімова, О. Е. Майданюк, А. В. Іщенко, О. М. Полонська, В. М. Івченко.

Рецензенти: *О. М. Яценко*, д.е.н., професор, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;

Г. Я. Студінська, к.е.н., директор ПП «Науково-дослідний навчальний центр «ПринцепС»

Друкується за рішенням вченої ради Українського науково-дослідного інституту продуктивності агропромислового комплексу (протокол № 3 від 12 грудня 2017 р.).

Зовнішньоторговельний обіг продукції АПК/ [І. М. Демчак, О. О. Митченко, Г. В. Трофімова та ін.] – К. : НДІ "Украгропромпродуктивність", 2018. – 50 с.

ISBN 978-617-613-064-2

Науково-аналітичне видання містить інформацію про дослідження стану ринку сільськогосподарської продукції і продовольства за УКТ ЗЕД (1 – 24) України. У виданні узагальнено інформацію про обсяги та динаміку експорту – імпорту агропродовольчих товарів, проаналізовано його товарну і географічну структуру, а також динаміку зовнішньоторговельного сальдо за 2005 – 2018 рр.

За джерело інформації слугували дані Державної фіскальної служби України, Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) та Міністерства сільського господарства США (USDA). Запропонований авторами матеріал має науково-практичну цінність, оскільки надається оперативного, з висвітленням комплексної інформації, що ґрунтується на достовірності даних.

Видання розраховане на керівників та фахівців аграрного сектора економіки, спеціалістів сфери державного управління, менеджерів сфери зовнішньоекономічної діяльності, науковців, викладачів вищих навчальних закладів і коледжів, докторантів, магістрів, студентів та усіх хто цікавиться проблемою експортоорієнтованого розвитку і перспективами аграрного сектора..

УДК 338.439.5:339.56](477)

Без права перевидання. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в інформаційному продукті, для освітніх або некомерційних цілей вирішується без отримання попередньої письмової згоди власників авторського права за умови посилання на його повну бібліографічну назву згідно з ДСТУ 8302:2015. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в даному інформаційному продукті, для перепродажу, інших комерційних цілей або угод (договорів) на розробку науково-дослідних робіт забороняється без отримання попередньої згоди власників авторського права. Ці умови відносяться і до видань попередніх років. Заявку на отримання такого дозволу слід направляти науково-організаційному відділу НДІ "Украгропромпродуктивність" за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 2, або електронною поштою: uapp_god@ukr.net

ISBN 978-617-613-064-2

© Демчак І. М., Митченко О. О., Трофімова Г. В. та ін., 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
Зовнішньоторговельний обіг агропродовольчої продукції.....	8
Товарна структура зовнішньої торгівлі	9
Найсуттєвіші зміни в торгівлі агропродукцією	11
Географія ЗЕД АПК	13
Зовнішня торгівля хлібними зерновими культурами	14
Пшениця.....	15
Ячмінь	16
Кукурудза.....	17
Соєві боби	18
Насіння ріпаку	19
Олія соняшникова	20
Макуха та інші відходи одержані від добування рослинних олій.....	21
Мед натуральний.....	22
Свійська птиця.....	23
Зовнішня торгівля м'ясопродукцією.....	24
Яловичина.....	25
Свинина.....	26
М'ясо свійської птиці.....	27
Яйця свійської птиці	28
Масло вершкове	29
Соки.....	30
Олія соєва.....	31
Сигари, сигарети, цигарки	32
Тютюнова сировина, тютюнові відходи	33
Спирт етиловий, неденатурований, менше 80 об.%.....	34
Волоські горіхи.....	35
Цукор.....	36
Борошно пшеничне	37
Шоколад.....	38
ВИСНОВКИ	39

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	41
--------------------------------------	----

ВСТУП

Агропромисловий комплекс України є складовою національного господарства та виступає єдиною цілісною виробничо-економічною системою, що об'єднує низку сільськогосподарських, промислових галузей, спрямованих на одержання, транспортування, зберігання, переробку та реалізацію сільськогосподарської продукції. Динамізація вітчизняного сільського господарства і швидкий розвиток світових ринків аграрної сировини вимагає постійного аналізу змін обсягів виробництва аграрної продукції як за регіонами планети, так і за окремими країнами – основними її виробниками.

Успіх зовнішньоекономічної діяльності, крім вирішення проблем виробництва конкурентоспроможної продукції у потрібних обсягах, розвитку інфраструктури для забезпечення експорту продукції сільського господарства та переробної промисловості, багато в чому залежить від виходу країни на нові ринки, тобто від поширення географії експорту. Тому, оперативний аналіз динаміки змін в обсягах торгівлі аграрною продукцією у вигляді сировини і продовольчих товарів є своєчасним та актуальним.

Саме за рахунок продуктів розвинутого АПК держава забезпечує своє населення необхідними продуктами харчування власного виробництва або ж імпортного виробництва. Україна має значні можливості для експорту сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, обсяги виробництва яких суттєво перевищують можливості внутрішнього споживчого ринку.

Зовнішньоторговельний обіг агропродовольчої продукції

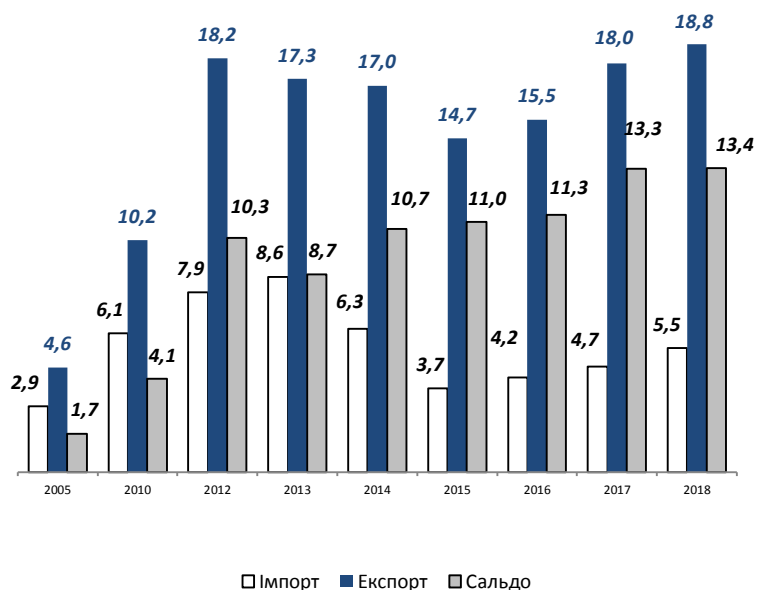
Аграрний сектор залишається одним з основних джерел валютних надходжень до країни.

Динаміка зовнішньоторговельного балансу підтверджує відсутність стійких тенденцій у сфері зовнішньоторговельної діяльності України. З 2005 по 2012 рр. товарообіг агропродукції зріс у 3,5 раза, то у 2015 р. він скоротився у 1,4 раза до 2012 р., у 2018 р. зріс у 1,3 раза до 2015 року.

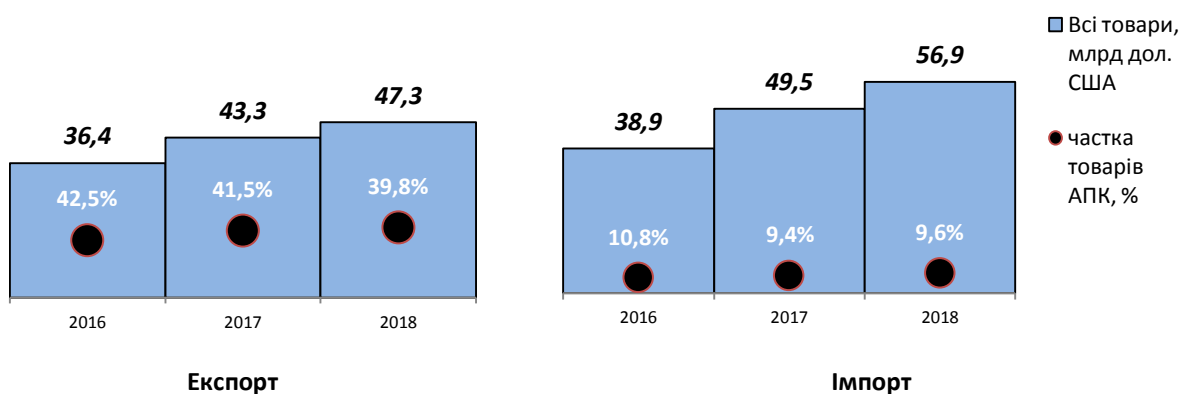
Конкурентоспроможність української продукції забезпечила прискорене зростання експорту та, як результат, покращення сальдо торгівлі, середньорічне значення якого за 2015 – 2018 рр. (12,3 млрд дол. США) майже у 1,3 раза перевищило середній рівень 2012 – 2014 рр. (9,9 млрд дол. США).

У 2018 р. експорт продукції аграрного сектору становив понад 18,8 млрд дол. США, що на 4,9% більше ніж торік, а імпорт – 5,5 млрд дол. США, що на 17,4% більше.

У 2018 р. сальдо торгівлі позитивне та становило 13,4 млрд дол. США, що на 0,5% більше, ніж торік.

Рис. 1 Зовнішня торгівля агропродовольчою продукцією України, млрд дол. США

Рис. 2 Експорт та імпорт товарів усіх видів

У 2018 р. частка товарів АПК в українському експорті усіх товарів становила 39,8% (у 2017 р. даний показник становив 41,5%).

Україна впевнено конкурує на міжнародних ринках, в авангарді світового експорту залишаються соняшникова олія, кукурудза, пшениця, соєві боби, ячмінь, макуха соняшникова, насіння ріпаку, курятина.

Товарна структура зовнішньої торгівлі

У 2018 р., з-поміж агропродукції, яка сформувала позитивне сальдо зовнішньої торгівлі, слід відзначити олію соняшникову, кукурудзу та пшеницю, які разом забезпечили профіцит 10,4 млрд дол. США. Негативне сальдо сформували в основному насіння соняшнику, риба морожена та тютюнова сировина (разом – мінус 843,1 млн дол. США).

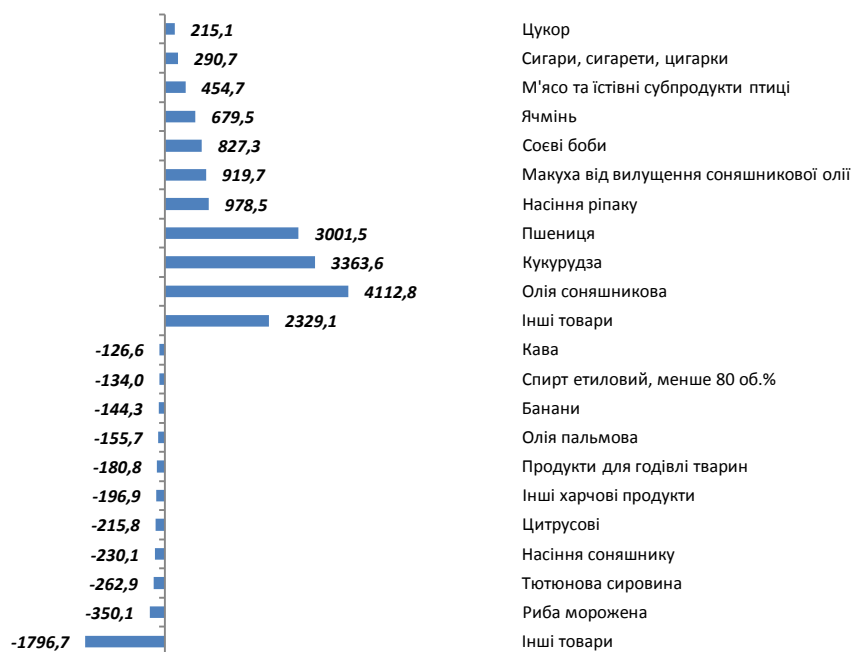

Рис. 1 Товарна структура сальдо зовнішньої торгівлі АПК у 2018 році, млн дол. США

У 2018 р. понад 56,0% валютної виручки від експорту агропродовольчих товарів забезпечили олія соняшnikова (21,8%), кукурудза (18,6%) та пшениця (15,9%). Частка ж більшості товарів не перевищила 5,0%, за винятком лише насіння ріпаку (5,4%).

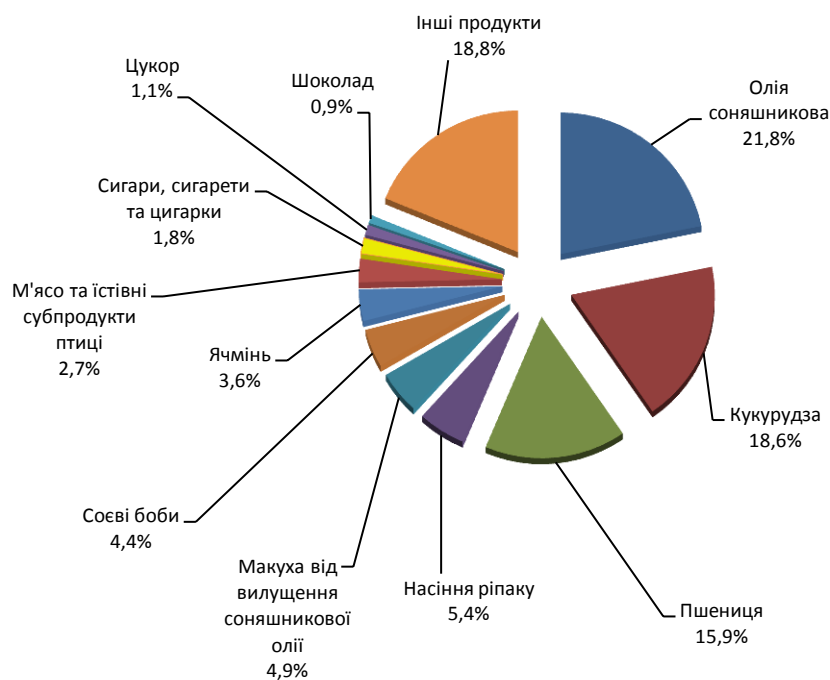

Рис. 2 Товарна структура експорту агропродукції у 2018 році

Основу імпорту товарів АПК становлять насіння соняшнику, риба морожена, цитрусові, тютюн, кукурудза, інші харчові продукти та продукти для годівлі тварин.

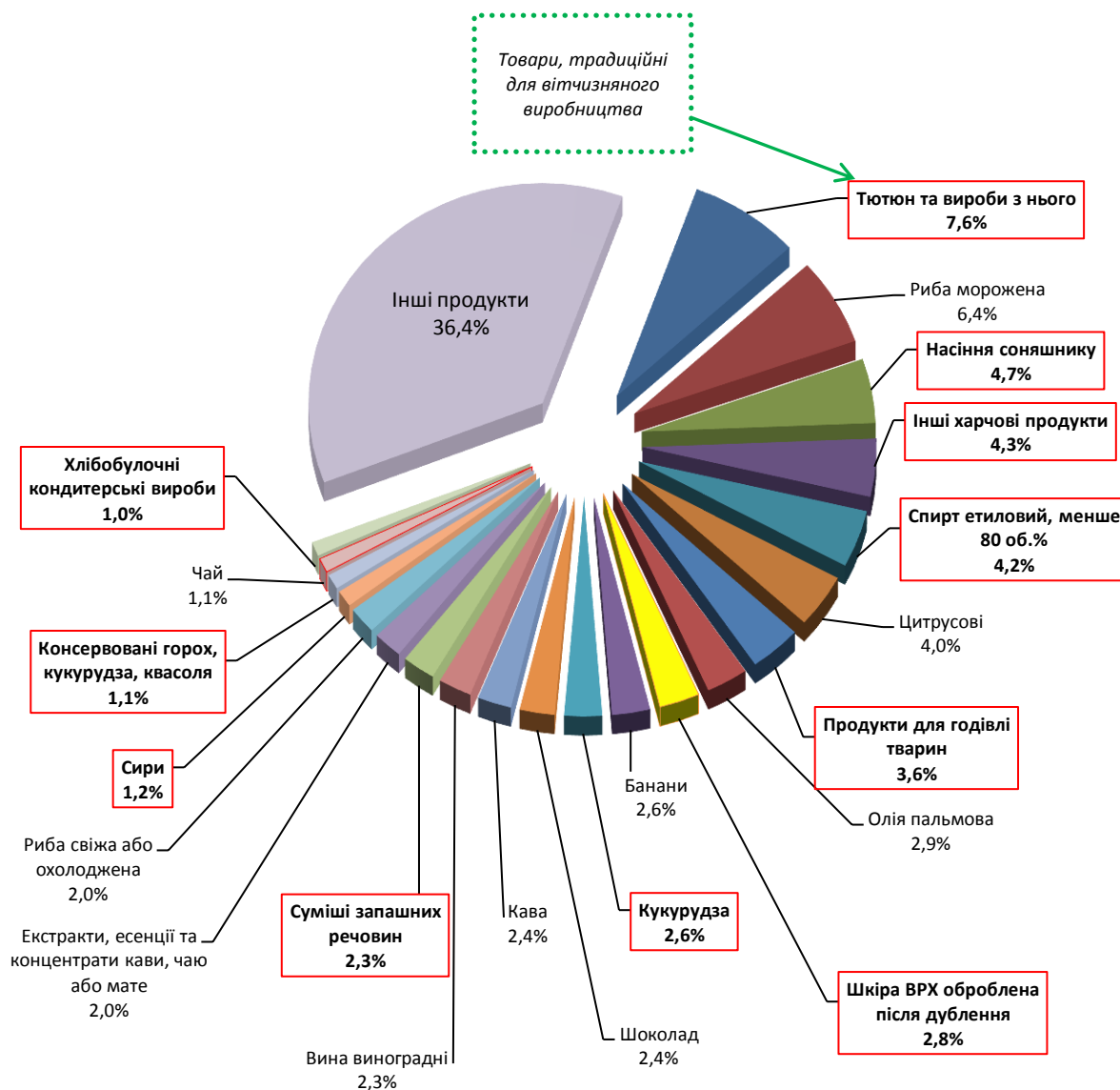
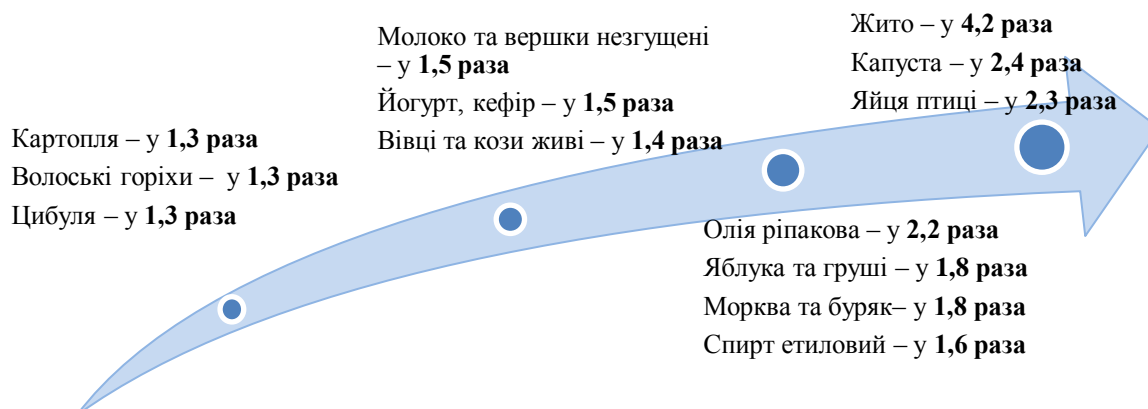

Рис. 3 Товарна структура імпорту агропродовольчих товарів у 2018 році

Водночас, за нашими підрахунками 35,5% або 1939,5 млн дол. США імпорту агропродовольчих товарів – продукція не критичного імпорту, виробництво якої є традиційним в Україні.

Найсуттєвіші зміни в торгівлі агропродукцією

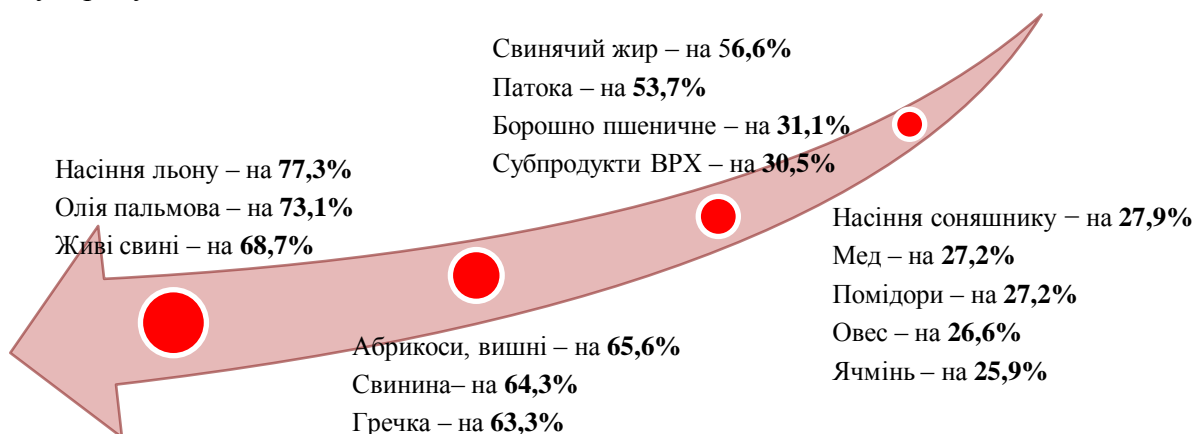
У 2018 р. порівняно із 2017 р., відбулося стрімке зростання експорту таких товарів вітчизняного виробництва: жита – у 4,2 рази; капусти – у 2,4 рази; олії ріпакової – у 2,2 рази; яблук та груш, моркви та буряка – у 1,8 рази; спирту етилового – у 1,6 рази; волоських горіхів, картоплі та цибулі – у 1,3 рази тощо.

Рис. 1 Товари-лідери за темпами росту експорту у 2018 р. (порівняно з 2017 р.)

Зростання експорту жита відбулося за рахунок – Тунісу та Польщі; яблук та груш – Білорусі та Молдови; капусти – Білорусі; спирту етилового, 80 об.% або більше – Польщі; овець та кіз – Туреччини; олії ріпакової – Франції; моркви та буряка – Румунії та Молдови; волоських горіхів – Туреччини, Франції та Білорусі.

У 2018 р. проти 2017 р. відбулося обвальне зниження експорту насіння льону та соняшнику, гречки, ячменю та вівса, олії пальмової, меду натурального, потоки, свинини та субпродуктів ВРХ тощо.

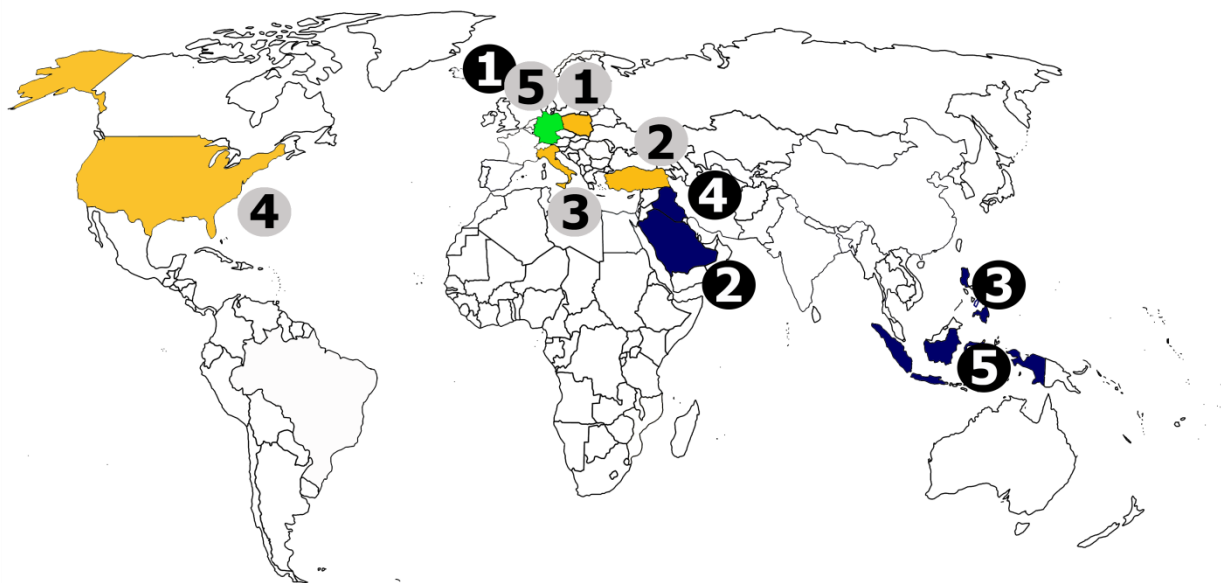
Рис. 2 Товари з обвальним зниженням експорту у 2018 р. (порівняно з 2017 р.)

Всупереч загальному скороченню експорту та імпорту продукції АПК, в географічному розрізі окремі країни суттєво наростили закупівлі продукції українського виробництва або ж навпаки, збільшили поставки своєї продукції на український ринок.

Найсуттєвіший приріст експорту продукції українського АПК відбувається в напрямку країн Азії.

У 2018 р., порівняно з 2017 р. лідерами з нарощування закупівель українського продовольства є:

- Німеччина (приріст + **265,5** млн дол. США, досягнувши 667,4 млн дол. США імпорту з України);
- Саудівська Аравія (приріст + **230,0** млн дол. США до 588,7 млн дол. США);
- Філіппіни (приріст + **181,6** млн дол. США до 322,6 млн дол. США);
- Ірак (приріст + **170,6** млн дол. США до 355,3 млн дол. США);
- Індонезія (приріст + **162,8** млн дол. США до 503,5 млн дол. США).

Країни-лідери за приростом вітчизняного експорту

1	Німеччина	2	Саудівська Аравія	3	Філіппіни	4	Ірак	5	Індонезія

Країни-лідери за приростом імпорту до України

1	Польща	2	Туреччина	3	Італія	4	США	5	Німеччина

Рис. 3 Країни-лідери за обсягами приросту експорту/імпорту у 2018 р. (порівняно із 2017 р.)

Найсуттєвіше збільшили поставки продукції на український ринок наступні країни:

- Польща (приріст + **98,8** млн дол. США, досягнувши 556,1 млн дол. США імпорту до України) – переважно за рахунок шкур ВРХ після дублення, шоколаду та продуктів для годівлі тварин;
- Туреччина (приріст + **81,1** млн дол. США до 382,1 млн дол. США) – переважно за рахунок насіння соняшнику, цитрусових, томатів та огірків;
- Італія (приріст майже + **78,6** млн дол. США до 276,7 млн дол. США) – переважно за рахунок вина, шкур ВРХ після дублення, цитрусових;
- США (приріст + **48,5** млн дол. США до 242,2 млн дол. США) – переважно за рахунок насіння соняшнику, риби мороженої, суміші запашних речовин, тютюнової сировини;
- Німеччина (приріст понад + **47,7** млн дол. США до 492,6 млн дол. США) – переважно за рахунок тютюнової сировини, інших харчових продуктів, екстрактів до чаю та кави.

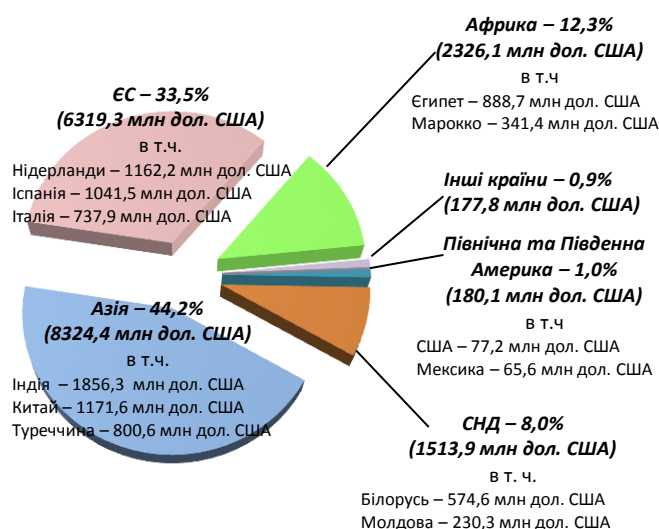
Географія ЗЕД АПК

Кількість країн партнерів:
експорт – 183 країни;
імпорт – 164 країни.

В розрізі країн основними торговельними партнерами є:
за експортом – Індія (9,9% від загального обсягу експорту української агропродукції), Китай (6,2%), Нідерланди (6,1%), Іспанія (5,5%), Єгипет (4,7%) та Туреччина (4,2%);
за імпортом – Польща (10,2% від загального обсягу імпорту Україною агропродукції), Німеччина (9,0%), Туреччина (7,0%), Італія (5,1%), США (4,4%) та Франція (4,4%).

Пріоритетні ринки:

Азія: 44,2% – експорту та 21,0% – імпорту;
ЄС: 33,5% – експорту та 49,3% – імпорту.

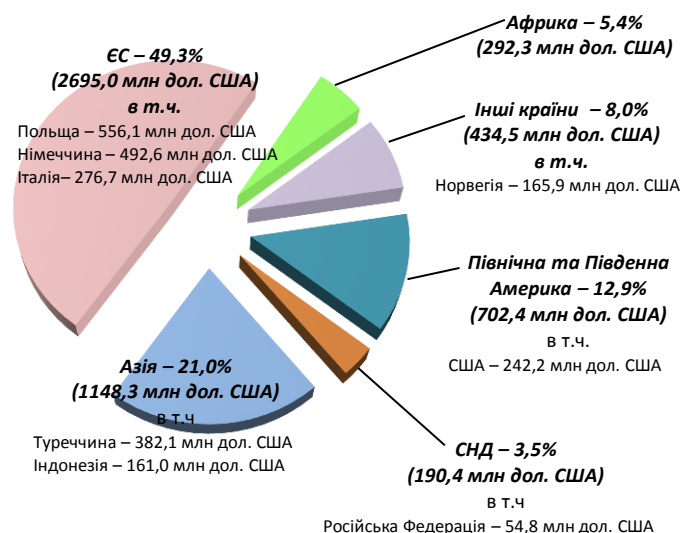
Рис. 1 Географічна структура експорту сільськогосподарської продукції у 2018 році

У 2018 р. імпорт з ЄС – переважно м'ясо та їстівні субпродукти птиці, цитрусові, риба морожена, продукти для годівлі тварин, кукурудза, свинячий жир, гліцерин, субпродукти ВРХ.

Імпорт з Азії – переважно олія пальмова та кокосова, цитрусові, рис, насіння соняшнику, овочі (помідори та огірки), арахіс, чай, а також соки.

Серед країн Африки активними торговими партнерами України є Єгипет, Гана та Кот-д'Івуар, які переважно завозять до нас каву, какао-боби, шоколад, цитрусові, тютюнову сировину.

Імпорт з Російської Федерації – в основному патока, крохмаль, тютюн, солод та гречка.

Рис. 2 Географічна структура імпорту сільськогосподарської продукції у 2018 році

Зовнішня торгівля хлібними зерновими культурами

У 2018 р. валове виробництво зернових культур становило 70,2 млн т, що на 13,4 % менше ніж у 2017 р. (61,9 млн т).

У 2018 р. обсяги експорту зернових культур порівняно із 2017 р. (41,9 млн т) зменшилися на 0,2 % до 41,7 млн т. Сума виручки у 2018 р. становила 7,2 млрд дол. США проти 6,5 млрд дол. США у 2017 р.

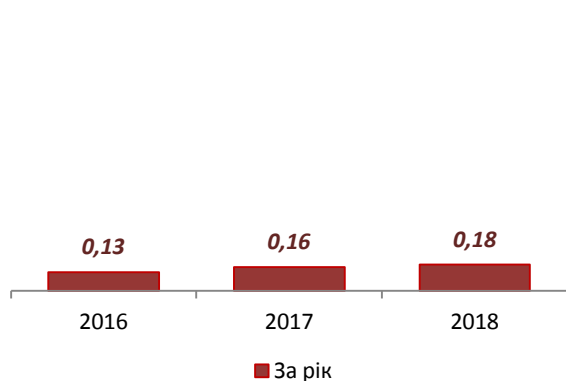

Рис. 1 Обсяги імпорту зернових культур всього, млн т

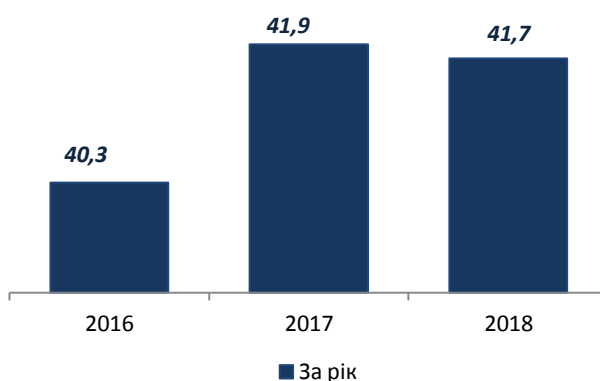

Рис. 2 Обсяги експорту зернових культур всього, млн т

Імпорт зернових культур у 2018 р. становив 181,2 тис. т, що на 11,2 % більше ніж у 2017 р. (162,9 тис. т), зокрема імпортовано рису – 86,5 тис. т, кукурудзи – 37,4 тис. т, гречки – 12,0 тис. т, інших зернових – 45,3 тис. т.

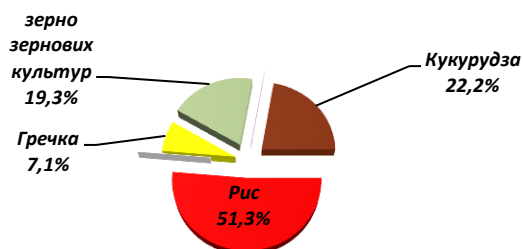

Рис. 3 Структура імпорту хлібних зернових культур у 2018 році

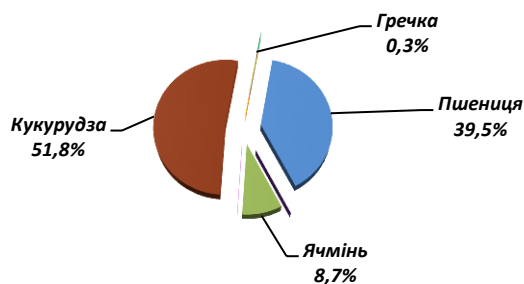

Рис. 4 Структура експорту хлібних зернових культур у 2018 року

У 2018 р. сальдо торговельного балансу становило плюс 7,0 млрд дол. США, що на 11,4 % більше ніж у 2017 р.

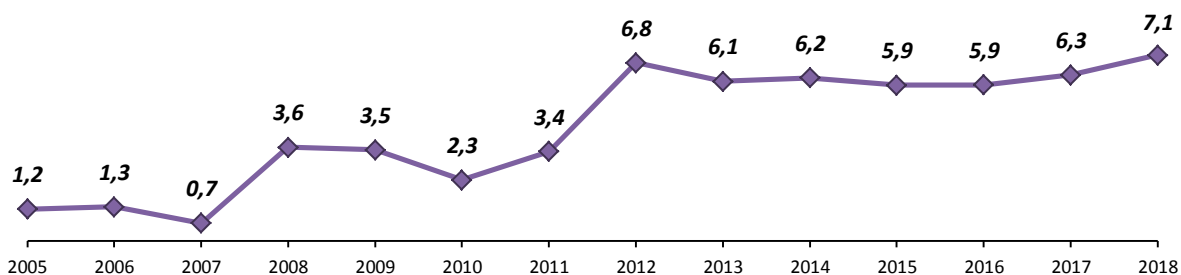

Рис. 5 Сальдо зовнішньої торгівлі, млрд дол. США

Пшениця

Україна забезпечує понад 10% світового експорту пшениці. У 2018 році зібрано пшениці на 4,2% менше, ніж у 2017 р. – 25,1 млн тонн. Такі обсяги виробництва є достатніми для повного задоволення внутрішніх потреб у продовольчому зерні.

У 2018 р. обсяги експорту пшениці порівняно до 2017 р. (17,31 млн т) зменшилися на 5,4 % до 16,37 млн т. Сума виручки за січень – листопад 2018 р. становить 3,0 млрд дол. США проти 2,7 млрд дол. США у 2017 р.

Середня експортна ціна у 2018 р. була на рівні 183,49 дол. США/т, що на 11,4 % більше проти 2017 р. (159,38 дол. США / т).

Рис. 1 Обсяги експорту пшениці, млн т

Найбільш привабливими ринками реалізації пшениці для України були країни Азії, обсяги реалізації становили 8779,9 тис. т, відповідно 57,5 % від загального експорту у 2018 р.

У 2018 р. експортовано в Індонезію – 15,9 % (2606,4 тис. т за ціною 186,88 дол. США/т), Філіппіни – 10,7 % (1754,9 тис. т за ціною 178,33 дол. США/т), Єгипет – 8,5 % (1396,2 тис. т за ціною 187,02 дол. США/т), Марокко – 8,5 % (1385,2 тис. т за ціною 187,2 дол. США/т).

Відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС, вітчизняні виробники отримали тарифну квоту на експорт пшениці у 2018 році обсягом 970,0 тис. т.

У 2018 р. до країн ЄС було реалізовано 1456,7 тис. т пшениці, що становить 9,5 % від загального вітчизняного експорту. Основними споживачами серед країн ЄС були Іспанія та Італія, які сумарно закупили 1100,9 тис. т.

Обсяги імпорту пшениці за 2018 р. залишаються незначними (3755 т).

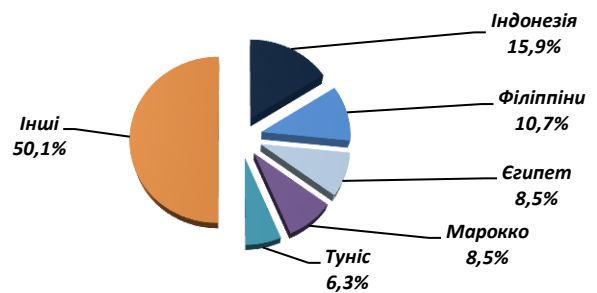

Рис. 2 Географічна структура експорту пшениці у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. профіцит зовнішньої торгівлі пшеницею становить 3,0 млрд дол. США, що на 0,3 млрд дол. США більше ніж у 2017 р. (2,7 млрд дол. США).

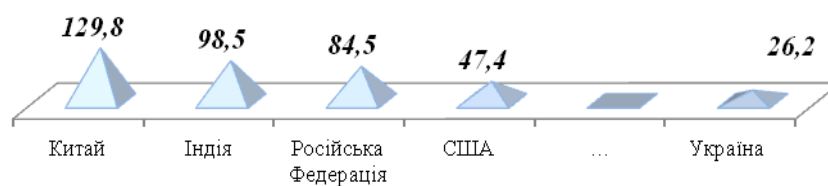

Рис. 3 Країни з найбільшим виробництвом пшениці у 2017 році, млн т (за даними Міжнародної Ради по зерну)

Ячмінь

У 2018 р. обсяги імпортованого ячменю становили 7,4 тис. т, що на 9,7 % менше ніж у 2017 р. (8,2 тис. т). Сума виручки становила 2,5 млн дол. США. Постачання ячменю в Україну у 2018 році забезпечила Російська Федерація – 6,4 тис. т, або 86,3 % від загального імпорту до України.

У 2018 р. ячмінь постачався у 33 країни світу та порівняно до 2017 р. (4,8 млн т) обсяги зменшилися на 25,9 %, до рівня 3,6 млн т. Сума виручки у 2018 р. становила 681,9 млн дол. США проти 710,6 млн дол. США у 2017 р. Середня експортна ціна у 2018 р. становила 189,56 дол. США/т, що на 29,5% більше проти 2017 р. (146,34 дол. США/т.)

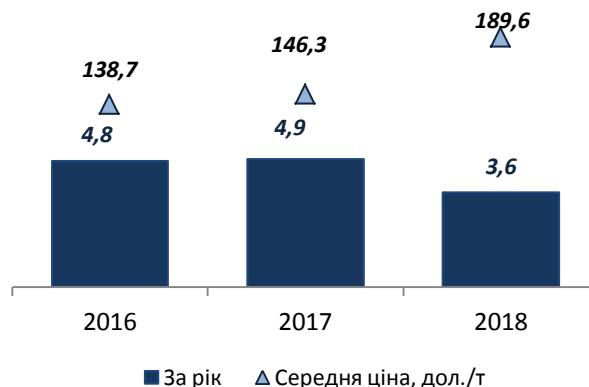

Рис. 1 Обсяги експорту ячменю, млн т

Основними покупцями українського ячменю у 2018 р. були Саудівська Аравія – 2366,1 тис. т за ціною 189,97 дол. США/т, Китай – 321,9 тис. т за ціною 191,08 дол. США/т та Лівія – 233,5 тис. т за ціною 189,87 дол. США/т.

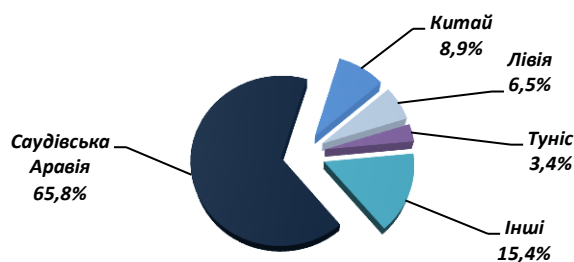

Рис. 2 Географічна структура експорту ячменю у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. профіцит зовнішньої торгівлі ячменем становив 679,5 млн дол. США, що на 29,1 млн дол. США менше ніж у 2017 року (708,6 млн дол. США).

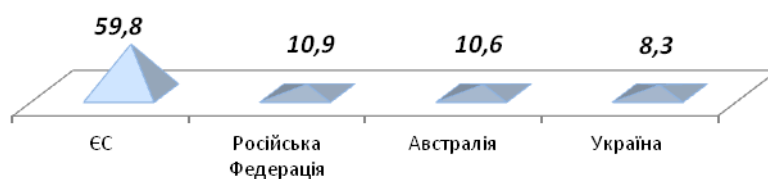

Рис. 3 Країни з найбільшим виробництвом ячменю у 2017 році, млн т (за даними Міжнародної Ради по зерну)

Кукурудза

У 2018 р. в Україні валове виробництво кукурудзи становило 35,2 млн т, що на 42,5 % більше за показник 2017 р. (24,7 млн т). Збільшення валового збору зумовлене збільшенням урожайності кукурудзи на 40,8% – із 54,6 ц/га до 76,9 ц/га. Завдяки таким результатам, Україна посіла 6-те місце у світі за виробництвом кукурудзи. Валютна виручка від експорту кукурудзи в загальному експорті хлібних зернових складає 45,9 %.

У 2018 р. обсяги експорту кукурудзи порівняно з 2017 р. (19,4 млн т) збільшилися на 12,2 % до 21,4 млн т. Сума виручки у 2018 р. зросла до 3,5 млрд дол. США проти 3,0 млрд дол. США у 2017 р.

Середня експортна ціна у 2018 р. становила 163,58 дол. США/т, що на 6,1 % більше проти 2017 р. (154,11 дол. США/т.)

Експорт кукурудзи впродовж 2018 р. здійснювався у 61 країну світу.

Основними покупцями української кукурудзи у 2018 р. були Нідерланди – 14,8 % (3,1 млн т за ціною 162,20 дол. США/т), Іспанія – 14,3 % (3,0 млн т за ціною 160,11 дол. США/т) та Китай – 13,4 % (2,8 млн т за ціною 170,09 дол. США/т) від вітчизняного експорту цієї культури.

У 2018 р. порівняно з 2017 р. (36,5 тис. т.) обсяги імпорту знизилися на 2,4 % до рівня 37,4 тис. т.

У 2018 р. імпорт здійснювався за ціною 3813,17 дол. США/т, що на 5,5 % більше від 2017 р. (3616,13 дол. США/т).

Основними країнами – експортерами кукурудзи в Україні у 2018 р. були Румунія – 3,7%, (12,6 тис. т за ціною 3515,94 дол. США/т), Угорщина – 22,7 % (8,4 тис. т за ціною 3479,01 дол. США/т) та Франція 18,5 % (6,9 тис. т за ціною 4328,91 дол. США/т).

Сальдо. У 2018 р. сальдо було на рівні плюс 3363,5 млн дол. США, що на 506,7 млн дол. США менше ніж у 2017 р. (2856,8 млн дол. США).

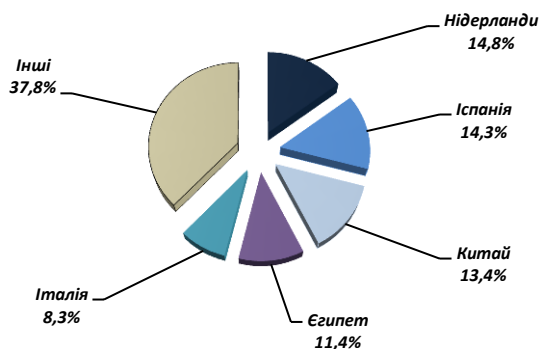
Довідково. Близько 35 % світового виробництва кукурудзи припадає на США.

Рис. 3 Країни з найбільшим виробництвом кукурудзи у 2017 році, млн т (за даними Міжнародної Ради по зерну)

Рис. 1 Обсяги експорту кукурудзи, млн т

Рис. 2 Географічна структура експорту кукурудзи у 2018 році

Соеві боби

У 2018 р. валове виробництво сої збільшилося до 4,5 млн т проти 3,9 млн т у 2017 р. Попри скорочення посівних площ до 1,73 млн га (на 13% менше ніж у 2017 р.) виробництво культури в Україні зросло на 14,4%. Цьому посприяло збільшення середньої врожайності до рівня 2,58 т/га.

У 2018 р. обсяги експорту соєвих бобів порівняно до 2017 р. (2866,5 тис т) зменшилися на 24,1 % до 2240,9 тис. т.

Сума виручки у 2018 р. становить 831,2 млн дол. США проти 1059,6 млн дол. США у 2017 р.

Середня експортна ціна у 2018 р. становила 370,91 дол. США/ т, що на 0,5 % менше проти 2017 р. (372,69 дол. США/т).

Рис. 1 Обсяги експорту соєвих бобів, млн т

Імпорт соєвих бобів у 2018 р. становив 5,3 тис. т, що на 45,9 % менше ніж у 2017 р. (9,8 тис. т). Основні країни, які експортують сою в Україну були Білорусь – 49,3 % Канада – 24,7 % та Польща – 12,7% від імпорту цього продукту до України.

Основними ринками українського експорту соєвих бобів у 2018 р. були Туреччина – 38,1 % від вітчизняного експорту цієї культури (853,0 тис. т за ціною 362,01 дол. США/т), Білорусь – 15,8 % (355,0 тис. т за ціною 360,33 дол. США/т), та Іран – 9,0 % (201,1 тис. т за ціною 363,68 дол. США/т).

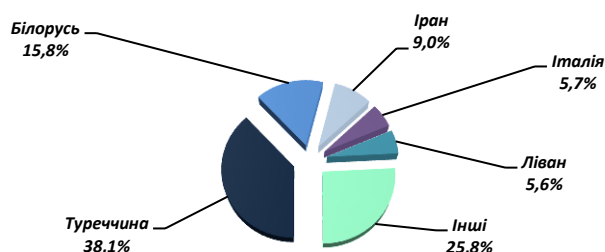

Рис. 2 Географічна структура експорту соєвих бобів у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. сальдо зовнішньої торгівлі соєвими бобами становило плюс 827,3 млн дол. США, що на 226,5 млн дол. США менше ніж у 2017 р. (1053,8 млн дол. США).

Довідково. У 2017 р. світове виробництво сої становило 330,4 млн т. Основними виробниками сої були США, Бразилія і Аргентина, їх сумарний обсяг сягає 82,1% від світового виробництва.

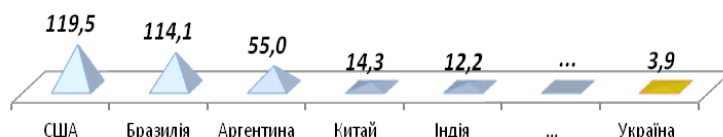

Рис. 3 Країни з найбільшим виробництвом соєвих бобів у 2017 році, млн т (за даними Міжнародної Ради по зерну)

Насіння ріпаку

У 2018 р. виробництво ріпаку в Україні збільшилося на 26,7% і становило 2870,7 млн т.

Посівна площа насіння ріпаку у 2018 році займала 1042,4 тис. га, що на 32,7 % більше ніж у 2017 році.

У 2018 р. обсяги експорту насіння ріпаку порівняно до 2017 р. (2,1 млн т.) збільшилися на 14,3 % до 2,4 млн т. Сума виручки у 2018 р. становила 1010,9 млн дол. США проти 881,7 млн дол. США у 2017 р.

Найбільш привабливими ринками реалізації насіння ріпаку для України у 2018 р. є країни ЄС – 2140,4 тис. т (90,6 % від загального експорту на загальну суму 893,2 млн США), зокрема Німеччина – 30,0 % (732,2 тис. т за ціною 421,71 дол. США/т) та Бельгія – 28,6 % (697,3 тис. т за ціною 417,93 дол. США/т) від загального експорту.

Рис. 1 Обсяги експорту насіння ріпаку, тис. т

Сальдо. У 2018 р. сальдо зовнішньої торгівлі насінням ріпаку на рівні плюс 978,4 млн дол. США, що на 75,4 млн дол. США менше ніж у 2017 р. (1053,8 млн дол. США).

Довідково. Світове виробництво ріпаку у 2017 р. скоротилося до 60,7 млн т, що на 2,9 млн т поступається показнику 2016 року.

Найбільш істотне зниження валового збору в Євросоюзі – до 20,1 млн т проти 22,31 млн т у 2015/16 МР.

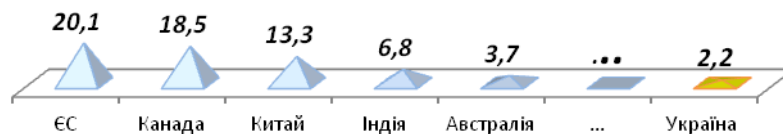

Рис. 3 Країни з найбільшим виробництвом насіння ріпаку у 2017 році, млн т (за даними Міжнародної Ради по зерну)

Олія соняшникова

Міжнародна торгівля соняшниковою олією оцінюється близько 10 млн т у рік, з яких Україна забезпечує понад 40 %.

У 2018 р. обсяги імпорту в Україну зросли у 3,8 раза порівняно з 2017 р. і становили 642 т – переважно із Угорщини.

У 2018 р. Україна експортувала на зовнішні ринки 5,6 млн т олії соняшникової, що на 3,0 % менше порівняно з 2017 р.

Середня ціна експортованої олії у 2018 р. становила 736,5 дол. США/т, що на 1,4 % менше порівняно з 2017 р. (747,3 дол. США/т).

Рис. 1. Обсяги експорту олії соняшникової, млн т

У 2018 р. олії соняшникової було експортовано у 130 країн світу, що на 23 країн менше ніж у 2017 р.

Виручка від експорту олії соняшникової у 2018 р. становила 4,1 млрд дол. США.

У 2018 р. 2,5 млн т, або 44,0 % відвантаженої олії реалізовано до Індії за ціною 721,7 дол. США/т, Китаю – 8,4 % (466,7 тис. т за ціною 715,7 дол. США/т) та Іраку – 6,5 % (361,8 тис. т за ціною 723,2 дол. США/т)

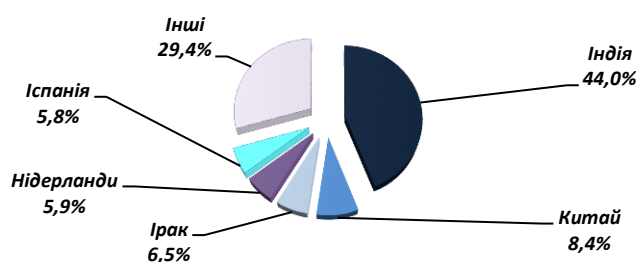

Рис. 2. Географічна структура експорту олії соняшникової у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. сальдо було на рівні +4,1 млрд дол. США, що на 4,4 % менше порівняно з 2017 р.

Довідково. Найбільшими виробниками соняшникової олії, крім України, є також Російська Федерація та країни ЄС.

За попередніми даними Держстату України у 2018 р зібрана площа соняшнику господарствами усіх категорій становила 6165,2 тис. га, обсяг виробництва – 14,2 млн т, урожайність з 1 га становила 23,0 ц.

Рис. 3. Країни з найбільшим виробництвом олії соняшникової у 2017/2018 МР, млн т (за даними USDA)

Л-ра

<https://www.ams.usda.gov/services>

Макуха та інші відходи одержані від добування рослинних олій

Українські підприємства в процесі переробки олійних культур щорічно отримують близько 4,7 млн т макухи (в основному соняшниковий шрот), з яких лише 1 млн т споживається на внутрішньому ринку.

У 2018 р. було експортовано 4,5 млн т макухи, що на 8,6 % менше порівняно з 2017 р. Понад 80 % експорту макухи становить соняшниковий шрот та 16 % – ріпаковий.

Рис. 1. Обсяги експорту макухи, млн т

У 2018 р. макухи та відходів від одержання рослинних олій було експортовано до 55 країн світу, що на 2 країни більше порівняно з 2017 р.

Експортували макуху за середньою ціною 206,1 дол. США/т, що на 25,3 % більше ніж у 2017 р. (164,5 дол. США/т).

З початку 2018 р. виручка від експорту макухи становила 921,5 млн дол. США.

Основні покупці макухи у 2018 р.: Китай – 13,8 % (619,0 тис. т за ціною 222,5 дол. США/т) Франція – 11,8 % (527,3 тис. т за ціною 200,5 дол. США/т), Білорусь – 11,0 % (491,4 тис. т за ціною 236,9 дол. США/т), та Іспанія – 9,4 % (420,1 тис. т за ціною 174,1 дол. США/т).

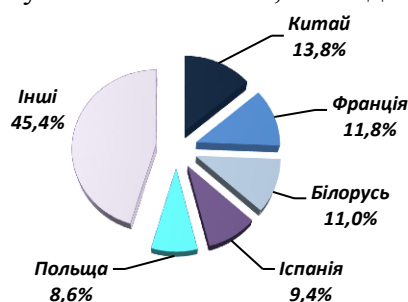

Рис. 2. Географічна структура експорту макухи у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. сальдо зовнішньої торгівлі макухою становило +919,7 млн дол. США, що на 14,4 % більше показника 2017 р. (+803,6 млн дол. США).

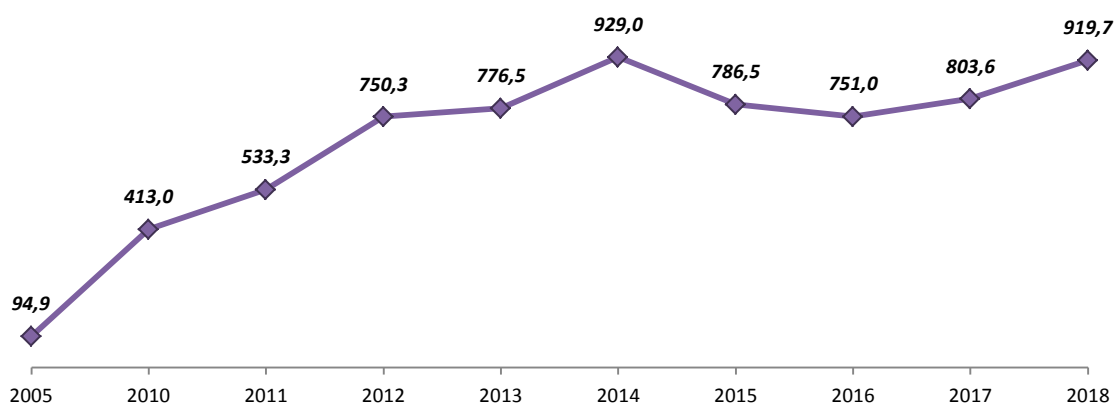

Рис. 3. Сальдо зовнішньої торгівлі за роками, млн дол. США

Мед натуральний

У 2018 р. обсяги квот на постачання українського меду натурального до країн ЄС були збільшені до 5400 т, також додаткові квоти (відповідно до Регламенту ЄС 2017/1566 від 13 вересня 2017 р.) становлять 2500 т (у 2017 р. відповідно – 5200 т і 2500 т). За даними ДФС України, постачання меду до країн ЄС, в межах існуючих квот, відбулося до 11 січня 2018 р.

Україна з 2008 року лідирує з виробництва меду серед країн Європи і входить у п'ятірку світових лідерів.

У 2018 р. Україна експортувала меду у 35 країн світу 49,4 тис. т, що на 27,1 % менше ніж у 2017р. Сума виручки становила 98,1 млн дол. США. Середня ціна у 2018 р. на 0,6% вище 2017 р. Попит на український мед на ринку ЄС у 2018 році становив 38,6 тис. т (78,0 % (від загального вітчизняного експорту цього продукту) на суму 78,3 млн дол. США.

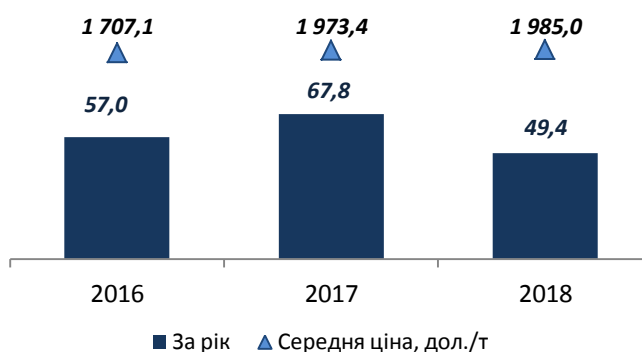

Рис. 1 Обсяги експорту меду натурального, тис. т

У 2016 р. та 2017 р. Україна постачала мед у 39 країн світу. Основна частка експорту українського меду у 2018 р. (25,0% експорту вітчизняного меду) припадає на Німеччину – 12337 т за ціною 2042,6 дол. США/т. Другим за величиною покупцем українського меду є Польща – 8720 т (17,7%) за ціною 2038,3 дол. США/т, третім – США – 7052 т (14,3%) за ціною 1812,8 дол. США/т.

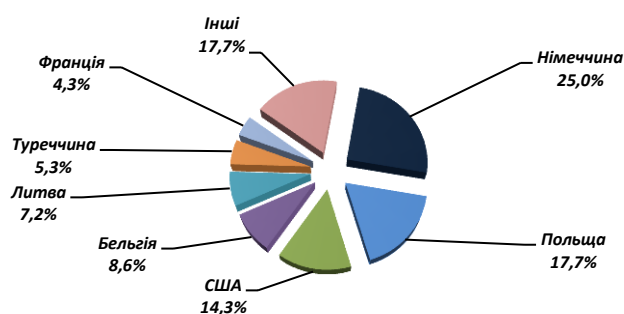

Рис. 2 Географічна структура експорту меду натурального у 2018 році

Сальдо. За останні 10 років зовнішньоторговельне сальдо збільшилося у 23 рази. У 2018 р. зафіксований профіцит зовнішньої торгівлі медом натуральним – на рівні 98,0 млн дол. США, що на 35,7 млн дол. США менше від 2017 р. (133,7 млн дол. США).

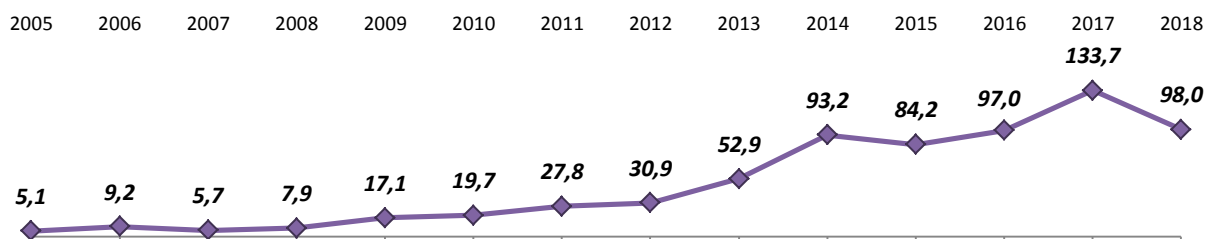

Рис. 3 Сальдо зовнішньої торгівлі, млн дол. США

Свійська птиця

Світова структура поголів'я свійської птиці становить: кури – 91,7%, качки – 4,9, індики – 2,0 та гуси – 1,4%. У п'ятьох країнах світу зосереджено 82,2 % поголів'я гусей, серед яких і Україна (посіла третє місце за кількістю - 7,4 млн голів, або 2,3% від світового поголів'я).

У 2017 р. імпортовано до України свійської птиці на 3,7% менше ніж у 2016 р.

У товарній структурі імпорту за 2017 р. 94,5 % припадає на курчат, 3,5 % – індичата 2,0 % – качки. Середня ціна імпортованої свійської птиці у 2017 р. зросла на 5,5% проти попереднього 2016 р.

У 2018 р. імпорт свійської птиці становив 3409 т, що на 16,0 % більше до 2017 р. Середня ціна збільшилася на 0,1 %.

Рис. 1 Обсяги імпорту свійської птиці, т

Провідними постачальниками свійської птиці в Україну є Польща – 52,9% (1804 т за ціною – 9598,1дол. США/т), Угорщина – 28,3% (965 т за ціною – 15000,0дол. США/т), Німеччина – 9,3% (316 т за ціною – 54632,9дол. США/т), Чехія – 4,8% (164т за ціною – 8146,3дол. США/т) та Словаччина – 2,1% (73 т за ціною – 14712,3дол. США/т).

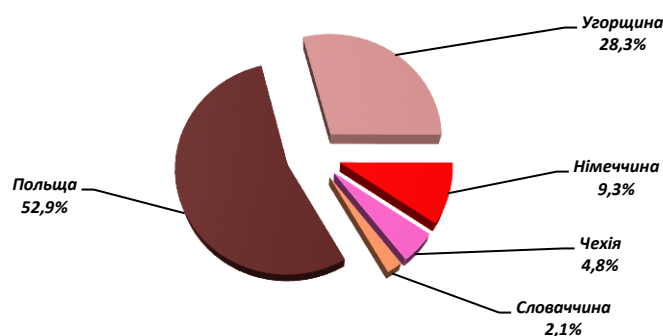

Рис. 2 Географічна структура імпорту свійської птиці у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. дефіцит сальдо зовнішньої торгівлі проти 2017 р. зріс на 7,7 млн дол. США до рівня мінус 54,7 млн дол. США.

Довідково. У 2017 р. загальне поголів'я свійських курей у світі становило 22,8 млрд голів. Найбільша їх кількість сконцентрована у Китаї – 4,2 млрд голів, або 18,4% світового поголів'я, США – 1,9 млрд голів, або 8,3 % та Індонезії – 1,3 млрд голів, або 5,7 %. Світове зростання поголів'я свійських курей у 2017 р. становило 1,3 %.

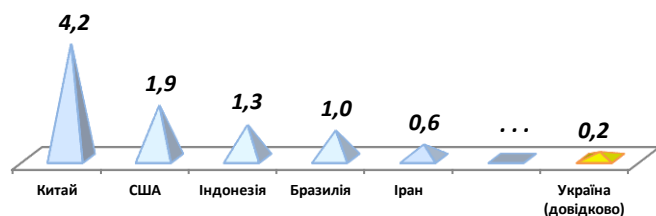

Рис. 3 Країни з найбільшим поголів'ям свійських курей у 2017 р., млрд голів (за даними FAOSTAT)

Зовнішня торгівля м'ясопродукцією

Загальний імпорт у 2018 р. по наявній м'ясній групі перевищив усі очікування. У перерахунку на м'ясо на 22,2 % зросли імпорتنі поставки м'яса та м'ясопродуктів за 2018 р. (258,4 тис. т) проти показника за 2017 р. (211,5 тис. т). Із найбільш зростаючих імпорتنих позицій лідирує свинина (у 5,1 раза), свині живі (у 2,5 раза) та солонина (у 2,1 раза).

У 2018 р. вітчизняна промисловість проти 2017 р. зменшила виробництво м'ясних продуктів первинної переробки: яловичини свіжої – на 2,2%, свинини свіжої – на 9,3 і мороженої – на 17,1%, м'яса птиці свіжої (тушки) – на 19,5 і (частини тушок) – на 10,9%. Водночас зросло виробництво яловичини мороженої – на 17,3 % та м'яса птиці мороженої (тушки) – на 58,9 %.

У 2018 р. валютний виторг від експорту м'ясопродукції збільшився на 21,6 % до 2017 р. і становив 655,8 млн дол. США.

Сума вартості імпортованих м'ясних продуктів у 2018 р. порівняно до 2017 р. збільшилася майже у 1,5раза до рівня – 185,2 млн дол. США.

Рис. 1 Імпорт м'ясопродукції всього, млн. дол. США

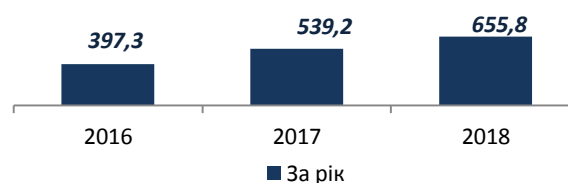

Рис. 2 Експорт м'ясопродукції всього, млн дол. США

У 2018 р. експортовано м'яса птиці – 77,3% від загального виторгу (506,6 млн дол. США (або 329,0 тис. т за середньою ціною – 1540,0 дол. США/т)), яловичини мороженої – 12,1% (79,4 млн дол. США (або 26,0 тис. т за середньою ціною – 3054,0 дол. США/т)), яловичини охолодженої – 6,9% (45,4 млн дол. США (або 15,8 тис. т за середньою ціною – 2879,7 дол. США/т)).

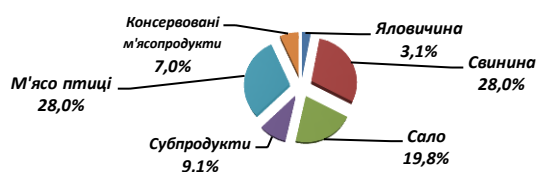

Рис. 3 Товарна структура імпорту м'ясопродукції 2018 році

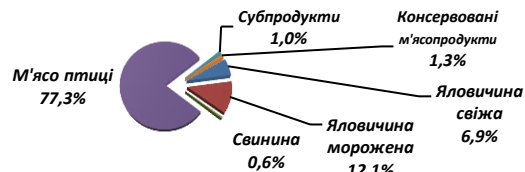

Рис. 4 Товарна структура експорту м'ясопродукції у 2018 році

У товарній структурі імпорту м'ясопродукції до України за досліджуваний період переважають м'ясо птиці – 28,0% від загальної суми (51,9 млн дол. США (або 130,5 тис. т за середньою ціною – 397,8 дол. США/т)) та свинина – 28,0 % (51,9 млн дол. США (або 28,6 тис. т за середньою ціною – 1817,7 дол. США/т)), сало та жир птиці – 19,8% (36,6 млн дол. США (або 59,9 тис. т за середньою ціною – 611,7 дол. США/т)).

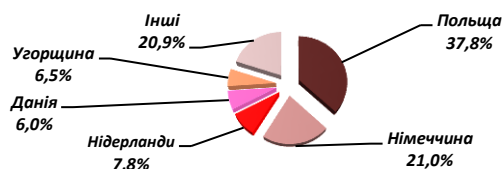

Рис. 5 Географічна структура імпорту м'ясопродукції у 2018 році

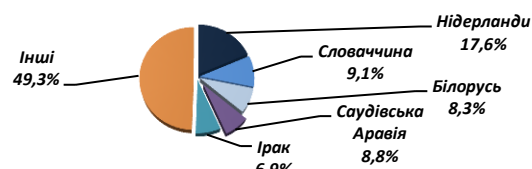

Рис. 6 Географічна структура експорту м'ясопродукції у 2018 році

Україна завозить м'ясо та м'ясні товари переважно із Польщі – на суму 70,0 млн дол. США, або 37,8% від загальної вартості імпортованої м'ясопродукції (м'ясо птиці – 46,5% та сало – 24,1% від вартості м'ясопродукції досліджуваної країни) та Німеччини – на 38,8 млн дол. США, або 21,0% (сало – 33,7% та свинина – 30,6%).

Головним імпортером української м'ясопродукції є Нідерланди – на суму 115,7 млн дол. США, або 17,6% від всього експорту цієї продукції (м'ясо птиці – 97,2%) та Словаччина – на 59,9 млн дол. США, або 9,1% (м'ясо птиці – 100,0%).

Яловичина

FAO на 2018 рік прогнозує збільшення світового виробництва яловичини до 70,6 млн т, а світовий експорт – 11,5млн т через зростаючий попит з боку азійських та північноафриканських ринків. Лідерами ринку яловичини залишаються Бразилія та Індія, які експортують червоне м'ясо по 20,0 % від світового показника. Україна у списку експортерів знаходиться на 16-ій позиції, постачаючи лише 0,3% від світового рівня (це менше ніж Південна Африка – 0,6%, Нікарагуа – 1,5 %, Білорусь – 2,3%).

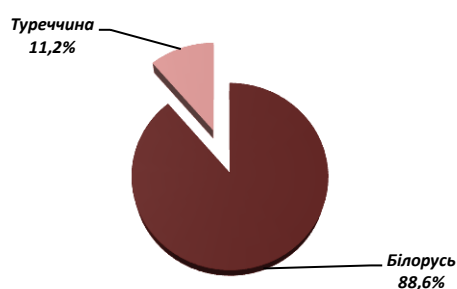
Рис. 1 Обсяги імпорту яловичини, тис. т

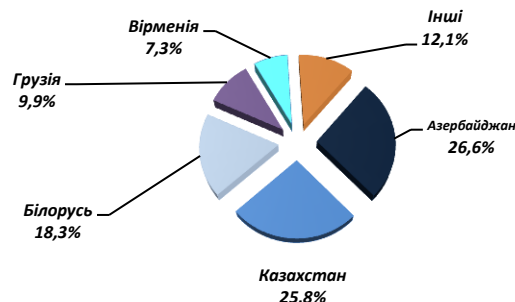
Рис. 2 Обсяги експорту яловичини, тис. т

Імпорт яловичини до України (свіжої, охолодженої та мороженої) у 2018 р. становить 1362 т, що на 14,3 % (або на 170 т) більше ніж у 2017 р. Імпорт яловичини свіжої та охолодженої здійснюється за ціною 7056,8 дол. США/т, а яловичини мороженої – 3587,8 дол. США/т, що на 19,7 % більше ніж у 2017 р. (2996,9 дол. США/т).

Обсяг вітчизняного експорту яловичини (свіжої, охолодженої та мороженої) у 2018 р. становить 41,8 тис. т, що на 0,2 % менше ніж у 2017 р. Середня ціна експортованої яловичини свіжої та охолодженої у 2018 р. становить 2879,7 дол. США/т, що вище від рівня 2017 р. на 10,1% (2614,8 дол. США/т) та яловичини мороженої – 3054,0 дол. США/т, що на 5,5 % вище минулорічного рівня (2893,5 дол. США/т).

Рис. 3 Географічна структура експорту яловичини охолодженої у 2018 році

Рис. 4 Географічна структура експорту яловичини мороженої у 2018 році

Головним покупцем української яловичини у 2018 р. були Білорусь – 44,8 % (яловичина свіжа або охолоджена – 13,9 тис. т за ціною 2720,3 дол. США/т та яловичина морожена – 4,8 тис. т за ціною 3403,0 дол. США/т), Азербайджан – 16,6 % (або 6,9 тис. т за ціною 2754,7 дол. США/т (яловичина морожена)) та Казахстан – 16,0 % (6,7 тис. т за ціною 3099,4 дол. США/т (яловичина морожена)) від загального обсягу експорту яловичини

Свинина

FAO прогнозує у 2018 р. до збільшення світового виробництва свинини на 1,3% до рівня 121,5 млн т через зростаючий попит з боку азійських ринків. Країни ЄС будуть розширяти свої позиції як провідний світовий експортер свинини, ключовим імпортером згаданої продукції залишиться Китай.

Рис. 1 Обсяги імпорту свинини, тис. т

Рис. 2 Обсяги експорту свинини, тис. т

У 2018 р. Україна імпортувала 28,6 тис. т свинини (свіжої, охолодженої та мороженої) проти 5,6 тис. т у 2017 р. Середня ціна завезеної свинини становить 1817,7 дол. США/т, що на 2,2 % вище 2017 р. (1778,2 дол. США/т).

Український експорт свинини (свіжої, охолодженої та мороженої) у 2018 р. становить 1756 т, що у 2,8раза менше ніж у 2017 р. Свинина експортувалася за середньою ціною 2149,2 дол. США/т, що на 0,6 % вище ніж у 2017 р. (2135,9 дол. США/т).

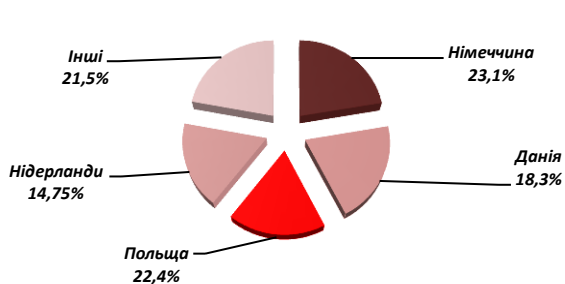

Рис. 3 Географічна структура імпорту свинини у 2018 році

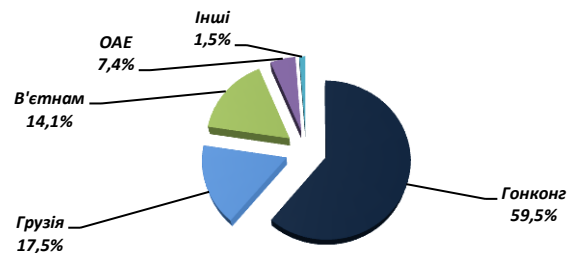

Рис. 4 Географічна структура експорту свинини у 2018 році

Обсяги поставок свинини в Україну здійснено з Німеччини – 23,1 % (6,6 тис. т за ціною 1800,2 дол. США/т), Польщі – 22,4 % (6,4 тис. т за ціною 1702,1 дол. США/т) та Данії – 18,3 % (5,2 тис. т за ціною 1736,4 дол. США/т) від загального обсягу імпорту свинини.

Найбільше експортовано у Гонконг – 59,5 % (1044 т за ціною 1891,8 дол. США/т), Грузію – 17,5 % (308 т за ціною 2607,1 дол. США/т) та В'єтнам – 14,1 % (248 т за ціною 2165,3 дол. США/т) від загального вітчизняного обсягу експорту свинини.

У 2018 р. сальдо торгового балансу свинини становить мінус 48,1 млн дол. США, тоді як у 2017 р. профіцит сальдо становив 557 тис. дол. США.

Довідково: У 2018 р. порівняно до 2017 р. збільшилося постачання до України – сала на 6216 т (або 11,6 %) при зменшенні ціни на 3,3 % та зросли обсяги імпортованих субпродуктів на 3236 т (або 13,5 %) при здорожчанні на 15,6 %.

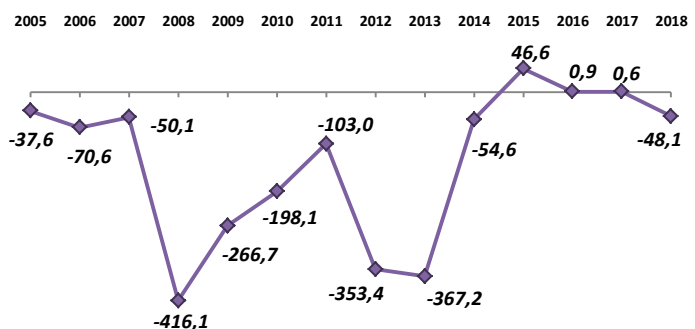

Рис. 5 Сальдо зовнішньої торгівлі, млн дол. США

М'ясо свійської птиці

Згідно з прогнозами FAO, у 2018 р. основні виробники м'яса птиці збільшать виробництво цієї продукції на 1,4% до рівня 119,3 млн т. Світовий експорт зростає на 3,3%.

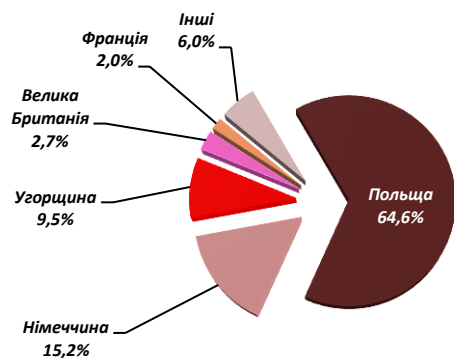
Рис. 1 Обсяги імпорту м'яса свійської птиці, тис. т

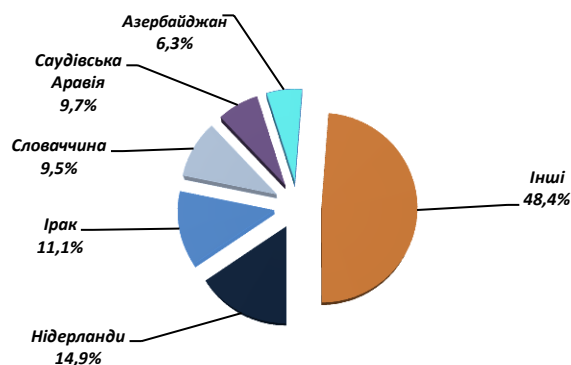
Рис. 2 Обсяги експорту м'яса свійської птиці, тис. т

У 2018 р. імпорт м'яса та їстівних субпродуктів птиці збільшився на 10,3 % порівняно з 2017 р. і становив 130,5 тис. т.

У 2018 р. експортовано 329,0 тис. т м'яса та їстівних субпродуктів птиці, що на 21,3 % більше ніж у 2017 р. Середня ціна – 1540,0 дол. США/т, що на 7,2 % вище рівня попереднього року (1436,1 дол. США/т).

Рис. 3 Географічна структура імпорту м'яса свійської птиці у 2018 році

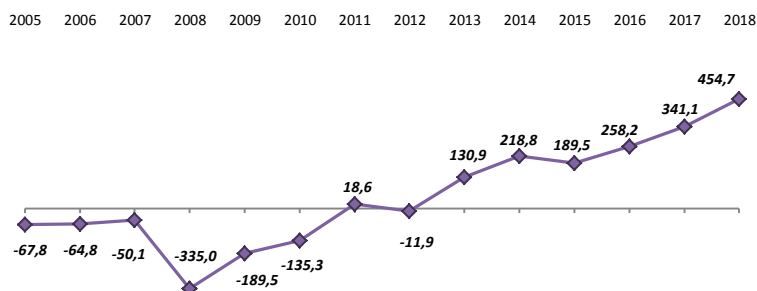

Рис. 4 Географічна структура експорту м'яса свійської птиці у 2018 році

Найбільші постачальники – Польща – 64,6 % (84,3 тис. т за ціною 386,6 дол. США/т) та Німеччина – 15,2 % (19,9 тис. т за ціною 386,2 дол. США/т) від загального обсягу імпортованого м'яса та їстівних субпродуктів птиці до України.

Основні покупці: Нідерланди – 14,9 % (49,1 тис. т за ціною 2288,9 дол. США/т), Ірак – 11,1 % (36,5 тис. т за ціною 1087,0 дол. США/т) та Саудівська Аравія – 9,7 % (31,4 тис. т за ціною 1811,0 дол. США/т) від загального вітчизняного експорту м'яса та їстівних субпродуктів птиці.

У 2018 р. профіцит сальдо торгового балансу м'яса птиці збільшився на 113,6 млн дол. США і становив 454,7 млн дол. США, у 2017 р. – плюс 341,1 млн дол. США.

Рис. 5 Сальдо зовнішньої торгівлі, млн дол. США

Яйця свійської птиці

Обсяг міжнародної торгівлі не перевищує 3,0 % світового виробництва яєць. Провідними світовими експортерами яєць у шкаралупі є Нідерланди – 22,2% від світового експорту, Туреччина – 13,3, Польща – 10,4 та США – 8,0 %. Український експорт яйцями від свійської птиці становить 2,0 % світового обсягу торгівлі згаданю продукцією.

У 2018 р. вітчизняний експорт яєць від свійської птиці становив 115,4 тис. т яєць птиці, що на 25,4 % більше за 2017 р. Середня ціна експортованих яєць в шкаралупі у 2018 р. становила 875,6 дол. США/т, що на 13,0 % вище рівня 2017 р.

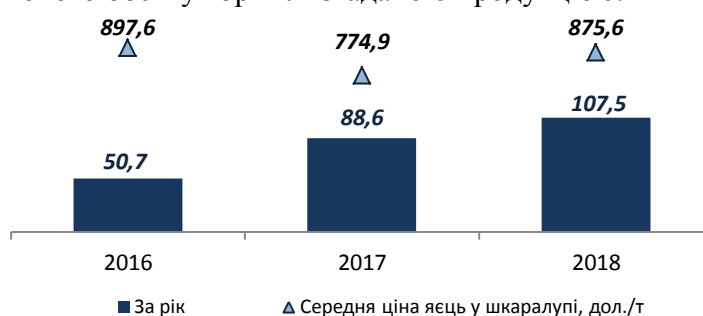

Рис. 1 Обсяги експорту яєць у шкаралупі від свійської птиці, тис. т

У 2018 р. порівняно до 2017 р. Україна зменшила експорт яєць у шкаралупі до 36 країн проти 42, яєць без шкаралупи навпроти збільшила – від 23 до 34 країн.

Головними експортними ринками України яєць у шкаралупі від свійської птиці у 2018 р. були ОАЕ – 37,9 % (40,7 тис. т за ціною 848,2дол. США/т), Ірак – 19,2 % (20,6 тис. т за ціною 866,9дол. США/т) та Катар – 9,9 % (10,7 тис. т за ціною 907,8дол. США/т).

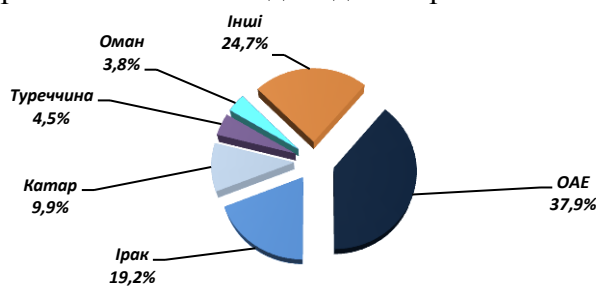

Рис. 2 Географічна структура експорту яєць у шкаралупі від свійської птиці у 2018 році

У 2018 р. основними напрямками українського експорту яєць без шкаралупи стали Данія – 24,3% (1917 т за ціною 4154,4дол. США/т), Саудівська Аравія – 14,7% (1157 т за ціною 2585,1дол. США/т) та Італія – 11,6% (914т за ціною 4015,3дол. США/т).

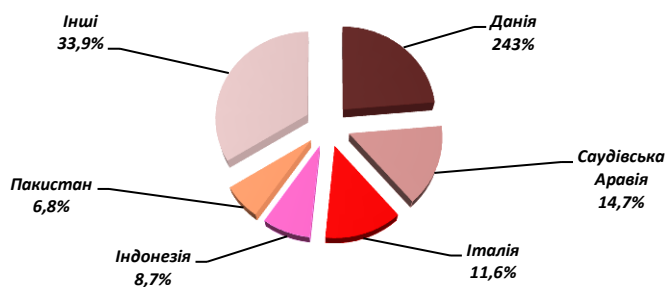

Рис. 3 Географічна структура експорту яєць без шкаралупи від свійської птиці у 2018 році

Довідково. За даними ФАО у 2016 р. лідерами з виробництва курячих яєць були Китай – 20 млн т (або 398,5 млрд шт.), США – 5,2 (або 87,6 млрд шт.), Індія – 2,7 (або 48,2 млрд шт.), Японія – 2,5 (або 42,2 млрд шт.) та Російська Федерація – 2,4 млн т (або 37,4 млрд шт.). В Україні у 2016 р. виробництво курячих яєць становило 0,8 млн т (або 13,0 млрд шт.).

Масло вершкове

FAO прогнозує на 2018 рік збільшення світового виробництва масла вершкового на 1,8%, до рівня 11,1 млн т, а експорту на 3,2% – до 1,0 млн т.

В Україні переробними підприємствами вироблено масла вершкового у 2018 р. 104,5 тис. т, що на 1,7 % менше проти попереднього року.

У 2018 р. як і у 2017 р. вітчизняні експортні поставки вершкового масла були на рівні 30,4 тис. т, що у 2,5 раза більше проти 2016 р. Середня ціна експортованого масла у 2018 р. становила 4232,6 дол. США/т, що на 0,8% нижче проти 2017 р. (4265,8 дол. США/т)

Рис. 1 Обсяги експорту масла вершкового, тис. т

Експортний ринок українського продукту у 2018 р. зменшився до 50 країн-покупців 353 – у 2017 р. та збільшився проти 35 – у 2016 р.

Основні споживачи українського масла вершкового у 2018 р.: Марокко – 22,1% (6,7 тис. т за ціною 4044,7 дол. США/т), Туреччина – 11,1% (3,4 тис. т за ціною 4064,5 дол. США/т), Нідерланди – 10,0% (3,0 тис. т за ціною 4664,4 дол. США/т), Саудівська Аравія – 7,3% (2,2 тис. т за ціною 4193,1 дол. США/т) та Молдова – 7,5% (2,3 т за ціною 3775,2 дол. США/т).

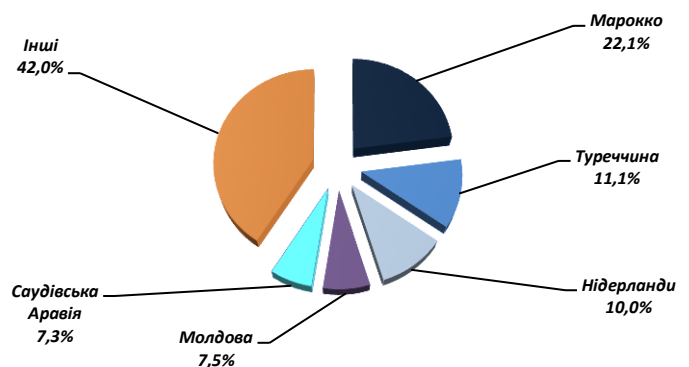

Рис. 2 Географічна структура експорту масла вершкового у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. профіцит сальдо зовнішньої торгівлі маслом вершковим зменшився до рівня плюс 121,1 млн дол. США, проти плюс 125,4 млн дол. США у 2017 р.

Довідково. У 2014 р. лідерами з виробництва масла вершкового з коров'ячого молока були США – 12,5% від світового виробництва, Німеччина – 8,6, Франція – 8,3, Нова Зеландія – 7,1 та Російська Федерація – 5,8%.

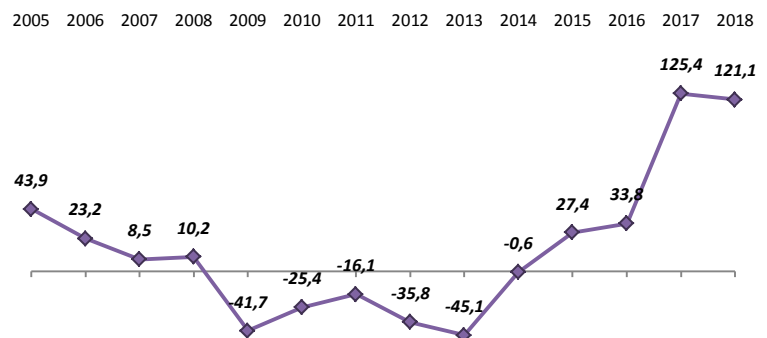

Рис. 3 Сальдо зовнішньої торгівлі, млн дол. США

Соки

Українці в основному надають перевагу сокам місцевого виробництва. Однак, у 2018 р. спостерігається збільшення імпорту соків на 6,1 % порівняно з 2017 р. Імпорт соків у 2018 р. становив 19,7 тис. т.

Експорт соків у 2018 р. становив 80,7 тис. т, що на 4,5 % більше ніж у 2017 р. Соки експортувалися у 51 країну світу, що на 5 країн більше ніж у 2017 р.

У 2018 р. виручка від експорту соків становила 77,2 млн дол. США.

У 2018 р. середня експортна ціна становила 956,0 дол. США/т, що на 14,3 % менше порівняно до 2017 р. (1115,7 дол. США/т).

Основні покупці вітчизняних соків у 2018 р.: Польща – 20,5 % (16,5 тис. т за ціною 928,5 дол. США/т), Австрія – 20,4 % (16,5 тис. т за ціною 1033,6 дол. США/т), Німеччина – 13,1 % (10,6 тис. т за ціною 1348,0 дол. США/т), США – 12,2 % (9,9 тис. т за ціною 872,7 дол. США/т).

Сальдо. У 2018 р. профіцит зовнішньої торгівлі соками становив 38,9 млн дол. США, що на 26,2 % менше до 2017 р.

Довідково. В Україні виробництво суміші соків фруктових та овочевих у 2018 р. становило 184 тис. л, що на 1,6 % менше ніж у 2017 р.

Рис. 1. Обсяги експорту соків, тис. т

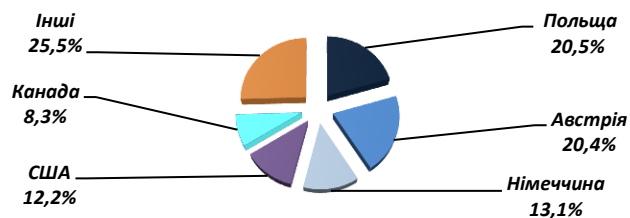

Рис. 2. Географічна структура експорту соків у 2018 році

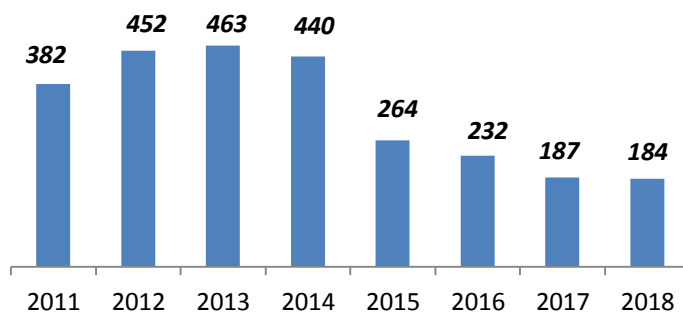

Рис. 3. Динаміка виробництва суміші соків фруктових та овочевих в Україні, тис. л.

Олія соєва

Українськими підприємствами у 2018 р. було вироблено олії соєвої нерафінованої на 20,4 % більше ніж у 2017 р.

У 2018 р. експортували 214,7 тис.т олії соєвої, що на 28,9 % більше порівняно з 2017 р.

Середня експортна ціна у 2018 р. становила 710,4 дол. США/т, що на 5,7 % менше порівняно до 2017 р. (753,3 дол. США/т).

У 2018 р. виручка від експорту олії становила 152,5 млн дол. США.

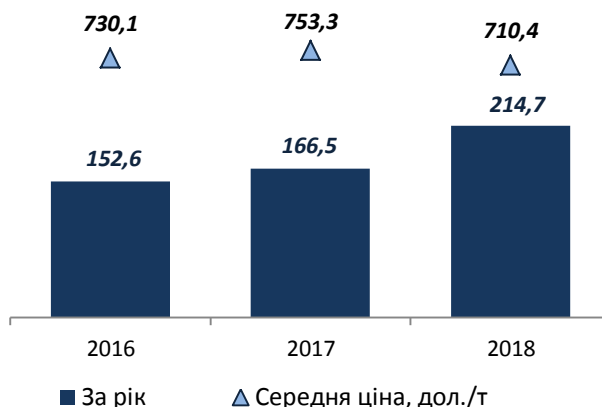

Рис. 1. Обсяги експорту соєвої олії, тис. т

У 2018 р. олії соєвої було експортовано до 37 країн світу, що на 12 країн більше, ніж у 2017 р.

У 2018 р. основними покупцями соєвої олії є Польща – 37,5 % (80,6 тис. т за ціною 690,8 дол. США/т), Китай – 25,1 % (54,0 тис. т за ціною 740,7 дол. США/т), а також Індія – 10,5 % (22,5 тис. т за ціною 699,2 дол. США/т).

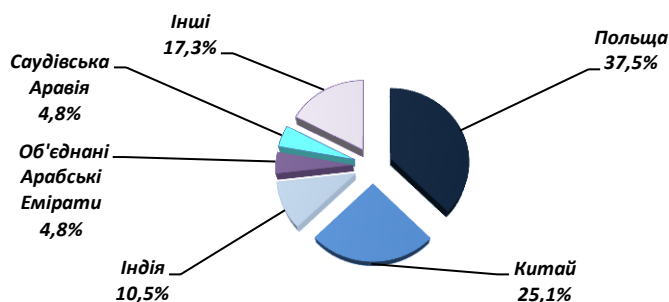

Рис. 2. Географічна структура експорту олії соєвої у 2018 році

У 2018 р. імпортовано 17,0 т олії соєвої, що на 41,7 % більше ніж у 2017 р.

Сальдо. У 2018 р. профіцит зовнішньої торгівлі соєвою олією становив 152,5 млн дол. США, що на 21,6 % більше за 2017 р.

Довідково. Найбільшими виробниками олії соєвої, крім Китаю, є також США, Бразилія та Аргентина. На ці країни припадає майже 70,0 % від світового виробництва соєвої олії у 2017/2018 МР.

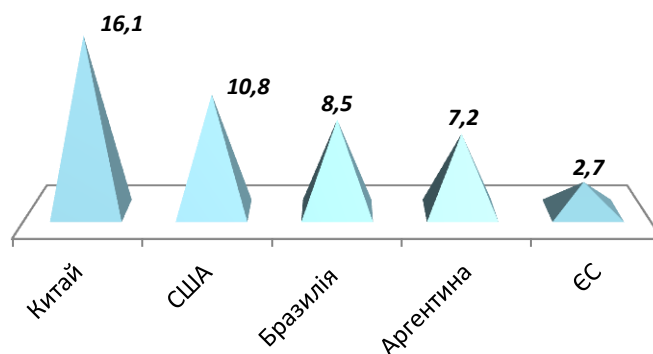

Рис. 3. Країни з найбільшим виробництвом олії соєвої у 2017/2018 МР, млн т (за даними USDA)

Сигари, сигарети, цигарки

У 2018 р. встановлена квота на експорт вітчизняних сигар – 2,5 тис. т.

Виробництво сигарет, які містять тютюн, або суміші тютюну з заміниками тютюну у 2018 р. становило 84,1 млрд шт., що на 8,7 % менше ніж у 2017 р.

У 2018 р. імпортували цей товар 1,3 тис. т, що на 21,5 % менше порівняно з 2017 р. (1,7 тис. т). У 2018 р. експорт сигар, сигарет та цигарок сягнув 33,1 тис. т, що на 1,7 % більше ніж у 2017 р.

У 2018 р. виручка від експорту сигар становила 340,8 млн. дол. США.

Середня експортна ціна у 2018 р. була на рівні 10284,9 дол. США/т, що на 14,0 % більше порівняно з 2017 р. (9018,7 дол. США/т).

У 2018 р. сигар, сигарет, цигарок було експортовано у 28 країн світу, що на 6 країн більше порівняно з 2017 р.

Основними покупцями українських сигарет, сигар у 2018 р. були: Грузія – 33,4 % (11,1 тис. т за ціною 11743,9 дол. США/т), Японія – 31,7 % (10,5 тис. т за ціною 6766,8 дол. США/т), Молдова – 10,4 % (3,4 тис. т за ціною 11467,7 дол. США/т).

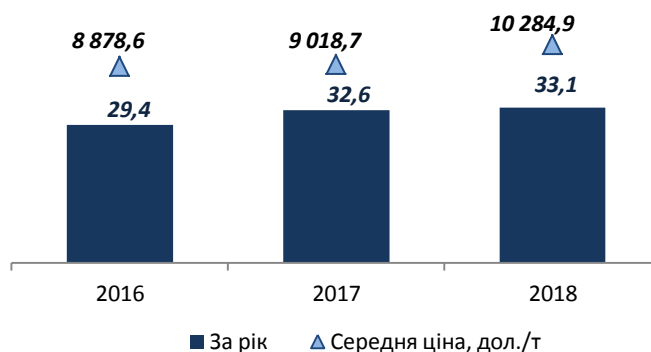

Рис. 1 Обсяги експорту сигар, сигарет, цигарок, тис. т

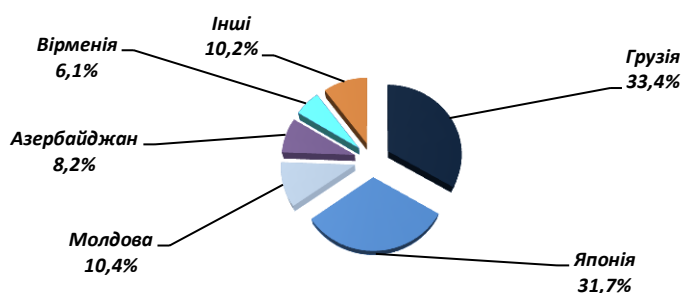

Рис. 2 Географічна структура експорту сигар, сигарет, цигарок у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. позитивне сальдо зовнішньої торгівлі сигаретами зросло на 21,0 % порівняно з 2017 р. і становило +290,7 млн дол. США.

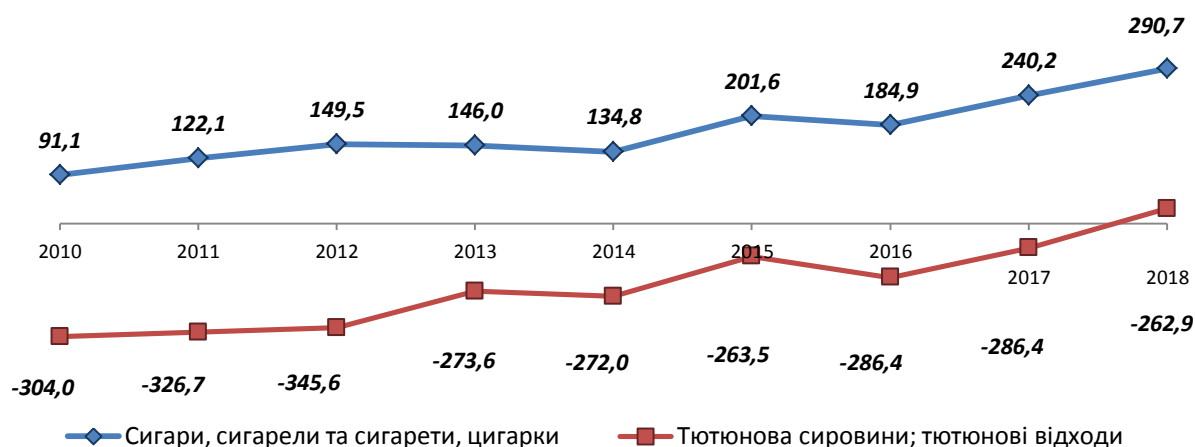

Рис. 3 Сальдо зовнішньої торгівлі за роками, млн дол. США

Тютюнова сировина, тютюнові відходи

У 2018 р. обсяги експорту тютюнової сировини становили 1,10 тис. т, що на 1,8 % менше порівняно з 2017 р. (1,12 тис. т).

У 2018 р. виручка від експорту тютюну становила 0,2 млн дол. США.

Імпортовано тютюнової сировини у 2018 р. на 9,6 % менше ніж у 2017 р. Загальна сума імпорту у 2018 р. становила 263,2 млн дол. США.

Середня ціна імпортованого товару у 2017 р. – 5225,9 дол. США/т, що на 6,4 % більше порівняно до 2017 р. (4909,4 дол. США/т).

У 2018 р. тютюнової сировини було імпортовано з 36 країн світу, що на одну країну менше порівняно з 2017 р.

Рис. 1 Обсяги імпорту тютюнової сировини, тис. т

Основними постачальниками тютюнової сировини у 2018 р. були Бразилія – 20,1 % (10,1 тис. т за ціною 4808,8 дол. США/т), Малаві – 12,9 % (6,5 тис. т за ціною 6573,5 дол. США/т) та Італія – 11,1 % (5,6 тис. т за ціною 3743,5 дол. США/т).

Сальдо. З 2005 р. по 2018 р. спостерігається від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі України тютюновою сировиною. У 2017 р. сальдо становило мінус 262,9 млн дол. США, тоді як у 2017 р. – мінус 273,2 млн дол. США.

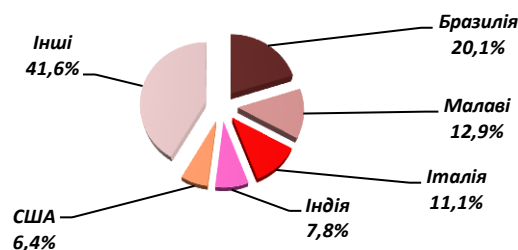

Рис. 2 Географічна структура імпорту тютюнової сировини у 2018 році

Довідково: У 2017 р. Китай був найбільшим світовим виробником необробленого тютюну. Його частка у світовій структурі становила 42,4 %.

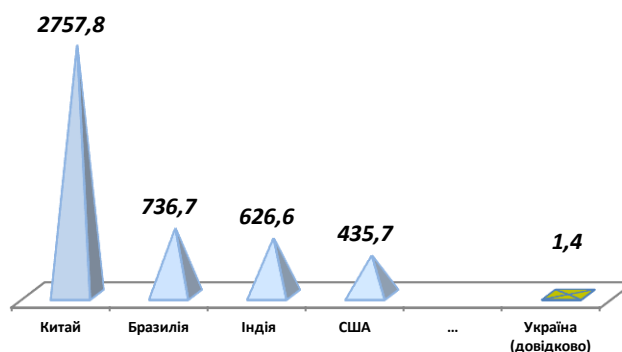

Рис. 3 Країни з найбільшим виробництвом необробленого тютюну у 2017 р., тис. т (за даними FAOSTAT)

Спирт етиловий, неденатурований, менше 80 об.%

У 2018 р. встановлена квота на експорт спирту етилового неденатурованого з концентрацією спирту до 80 об.%, або більше та спирту етилового денатурованого і інших спиртових дистилатів у загальному обсязі – 56,2 тис. т.

У 2018 р. обсяги імпорту спирту зросли на 47,6 % порівняно з 2017 р. і становили 66,0 тис. т.

Експорт спирту у 2018 р становив 58,6 тис. т, що на 0,9 % більше ніж у 2017 р. Середня експортна ціна у 2018 р. становила 1659,3 дол. США/т, що на 6,7 % більше порівняно з 2017 р. (1555,5 дол. США/т). У 2018 р. спирту етилового було експортовано до 60 країн світу, що на 5 країн більше порівняно з 2017 р.

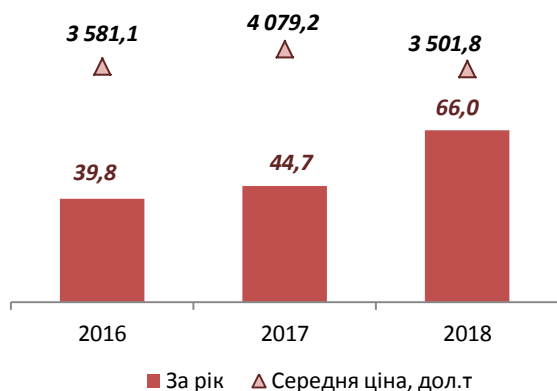

Рис. 1. Обсяги імпорту спирту, тис. т

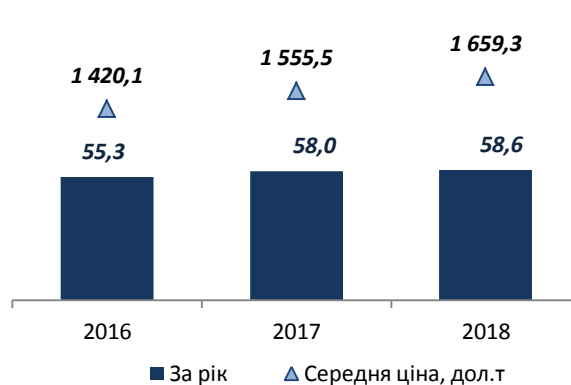

Рис. 2. Обсяги експорту спирту, тис. т

У 2018 р. найбільші постачальники спирту до України – Грузія 21,8 % (14,4 тис. т за ціною 2230,6 дол. США/т), Велика Британія – 10,0 % (6,6 тис. т за ціною 5628,7 дол. США/т), Польща 8,3 % (5,5 тис. т за ціною 759,2 дол. США/т) та Латвія 7,4 % (4,9 тис. т за ціною 3258,1 дол. США/т).

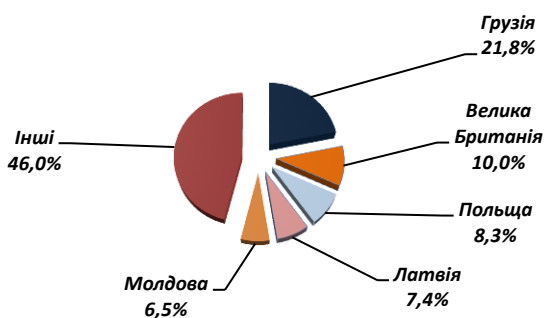

Рис. 3. Географічна структура імпорту спирту у 2018 році

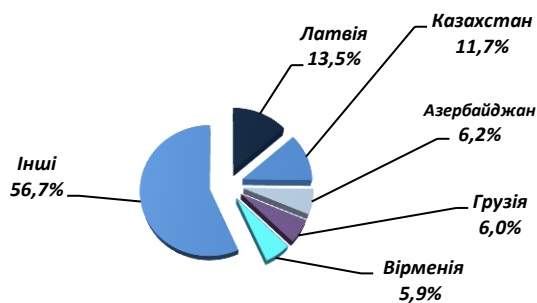

Рис. 4. Географічна структура експорту спирту у 2018 році

Основні покупці українського спирту у 2018 р.: Латвія – 13,5 % (7,9 тис. т за ціною 945,2 дол. США/т), Казахстан – 11,7 % (6,9 тис. т за ціною 1223,6 дол. США/т), Азербайджан – 6,2 % (3,6 тис. т за ціною 1040,2 дол. США/т) та Грузія – 6,0 % (3,5 тис. т за ціною 1007,1 дол. США/т).

Сальдо. З 2011 р. по 2018 р. спостерігається від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі України спиртом. У 2018 р. проти 2017 р. дефіцит зовнішньої торгівлі збільшився і сальдо становило мінус 134,0 млн дол. США. У 2017 р. цей показник становив мінус 92,1 млн дол. США.

Волоські горіхи

Згідно зі звітом «Світовий ринок волоських горіхів — аналіз, прогноз, тенденції та статистика», нещодавно опублікованим IndexBox, у 2017 році обсяг світового споживання волоського горіха без шкаралупи становив близько 2,2 млн тонн. З 2008 по 2016 рр. спостерігалось значне зростання, але потім ріст сповільнився через незначне зниження пропозиції в Китаї; незважаючи на це, середньорічний приріст становив + 7,1% за період з 2007 до 2017 року.

У 2018 р. обсяги українського експорту волоських горіхів порівняно до 2017 р. (30,9 тис т) збільшилися на 32,7 % до 41,0 тис. т. Сума виручки у 2018 р становила 117,1 млн дол. США проти 100,8 млн дол. США у 2017 р.

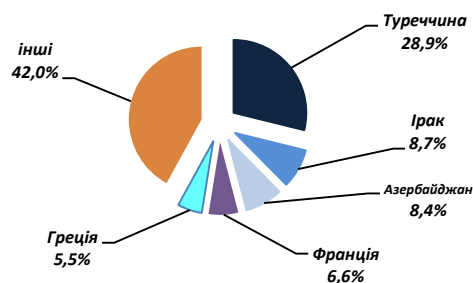
Середня експортна ціна у 2018 р. становила 2856,33 дол. США / т, що на 12,5 % менше проти 2017 р. (3265,14 дол США/т).

Рис. 1 Обсяги експорту волоських горіхів, тис. т

У 2017 році серед основних країн-споживачів, Іран (3,0 кг на особу) зареєстрував найвищий показник споживання на душу населення. Далі йдуть Туреччина (1,6 кг/особа), США (0,7 кг на особу) та Китай (0,7 кг на особу). Споживання на душу населення в цих країнах перевищувало середньосвітове значення (0,3 кг на людину). Водночас обсяг споживання на душу населення в Китаї та США значно зріс за 2007-2017 рр. (+ 11,3% та + 10,0% відповідно), в Ірані зростання було більш помірним (+ 2,6% на рік); у Туреччині воно віддзеркалювало свій початковий рівень.

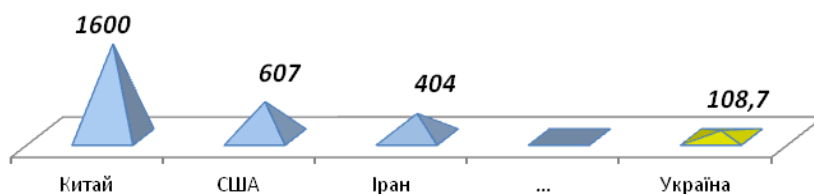
У 2018 р. основними покупцями українських горіхів були Туреччина – 28,9 % (11831 т за ціною 1720,06 дол. США/т), Ірак – 8,4 % (3585 т за ціною 1764,85 дол. США/т) та Азербайджан – 8,4 % (3432 т за ціною 1869,17 дол. США/т).

Рис. 2 Географічна структура експорту горіхів у 2018 році

Сальдо. У 2018 р. профіцит зовнішньоторговельного сальдо зафіксовано на рівні 99,1 млн дол. США, що на 11,2 млн дол. США більше ніж у 2017 р. (87,9 млн дол. США).

Довідково. Світовими лідерами з виробництва волоських горіхів є Китай та США. Ці країни займають відповідно 50,0 та 29,0 % світового виробництва горіхів. ЄС (сумарно), Чилі та Україна з частками по 5% поділяють третє місце. Зокрема, Україна виробила у 2017 році 108,7 тис. т горіхів.

Рис. 3 Країни з найбільшим виробництвом волоських горіхів у 2017 році, млн т (за даними USDA)

Цукор

У 2018 р. встановлена квота на експорт вітчизняного цукру – 20,1 тис. т.

У 2018 р. обсяги експорту цукру, порівняно з попереднім роком зменшилися на 2,4 % і становили 584,9 тис. т, експортна виручка знизилася на 22,7 % і становила 216,5 млн дол. США).

У 2018 р. цукор реалізували на зовнішні ринки за середньою ціною 370,2 дол. США/т, що на 20,8 % менше ніж у 2017 р. (467,4 дол. США/т).

Рис. 1. Обсяги експорту цукру, тис. т

У 2018 р. цукор було експортовано до 45 країни світу, що на 16 країни менше порівняно з 2017 р.

Основні експортні потоки у 2018 р. спрямовані до Узбекистану – 48,6 % (284,3 тис. т за ціною 361,7 дол. США/т), Азербайджану – 7,6 % (44,5 тис. т за ціною 392,1 дол. США/т), Лівії – 7,5 % (43,8 тис. т за ціною 398,2 дол. США/т) та Туреччині – 5,9 % (34,5 тис. т за ціною 450,9 дол. США/т).

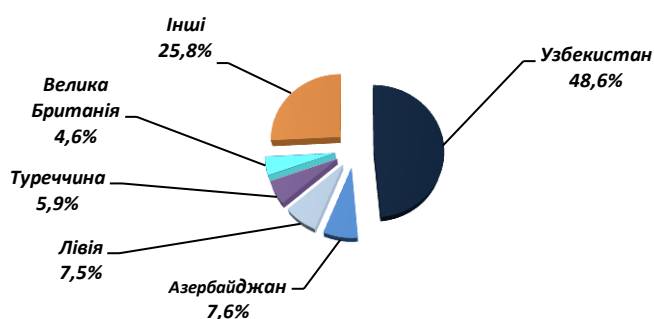

Рис. 2. Географічна структура експорту цукру у 2018 році

У 2018 р. імпортовано 1,7 тис. т цукру, що на 7,0 % менше порівняно з 2017 р.

Сальдо. У 2018 р. профіцит зовнішньої торгівлі цукром становив + 215,1 млн дол. США, що на 22,9 % менше порівняно до 2017 р. (+278,9 млн дол. США).

Довідково. За даними Міжнародної організації цукру, 80 % цукру у світі виробляється з цукрової тростини і лише 20 % з цукрових буряків.

За даними Держстату України виробництво цукру білого кристалічного бурякового в Україні у 2018 р. становило 1730 тис. т, що на 15,3 % менше ніж у 2017 р.

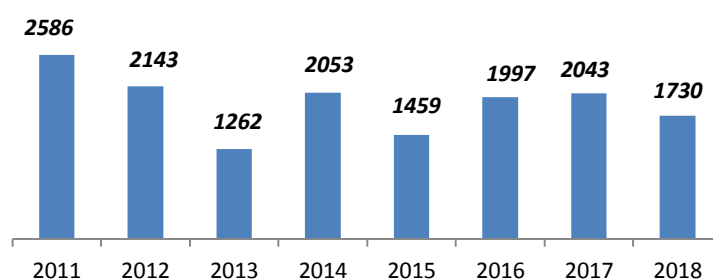

Рис. 3. Динаміка виробництва цукру в Україні

Борошно пшеничне

В Україні виробництво борошна пшеничного у 2018 р. становило 1634,8 тис. т., що на 13,9 % менше ніж у 2017 р.

У 2018 р. українські виробники реалізували на зовнішні ринки 305,4 тис. т борошна пшеничного, що на 31,1 % менше, ніж у 2017 р.

Середня експортна ціна у 2018 р. становила 233,6 дол. США/т, що на 7,0 % більше порівняно до відповідного періоду минулого року (218,2 дол. США/т).

У 2018 р. виручка від експорту борошна пшеничного становила 71,3 млн дол. США.

У 2018 р. борошна пшеничного було експортовано до 58 країн світу, що на 14 країн менше ніж у 2017 р.

У 2018 р. основні покупці українського борошна: Китай – 26,4 % (80,6 тис. т за ціною 230,7 дол. США/т), Молдова – 11,1 % (34,0 тис. т за ціною 243,5 дол. США/т), Палестина – 11,1 % (34,0 тис. т за ціною 246,3 дол. США/т).

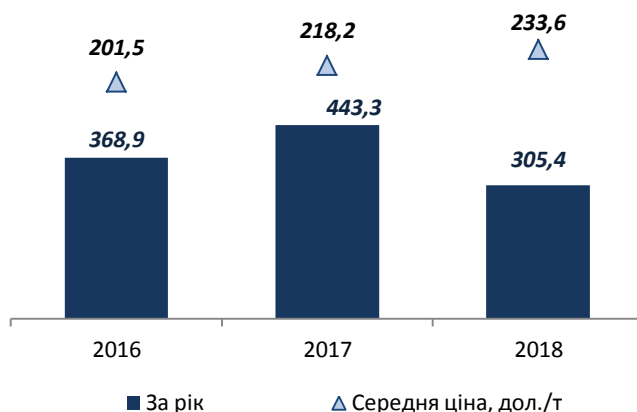

Рис. 1. Обсяги експорту борошна пшеничного, тис. т

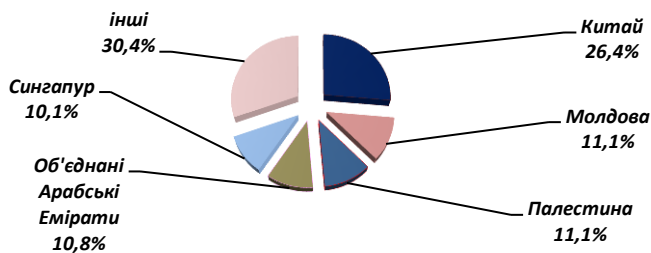

Рис. 2. Географічна структура експорту борошна пшеничного у 2018 році

Обсяги імпорту у 2018 р. становили 10,4 тис. т. борошна, що у 2,4 раза більше порівню з 2017 р. Найбільші постачальники – Білорусь – 82,9 % (8,6 тис. т за ціною 154,0 дол. США/т), Італія – 10,2 % (1,1 тис. т за ціною 614,2 дол. США/т).

Сальдо. У 2018 р. профіцит зовнішньої торгівлі борошном становив 69,1 млн дол. США, що на 27,7 % менше порівняно з 2017 р.

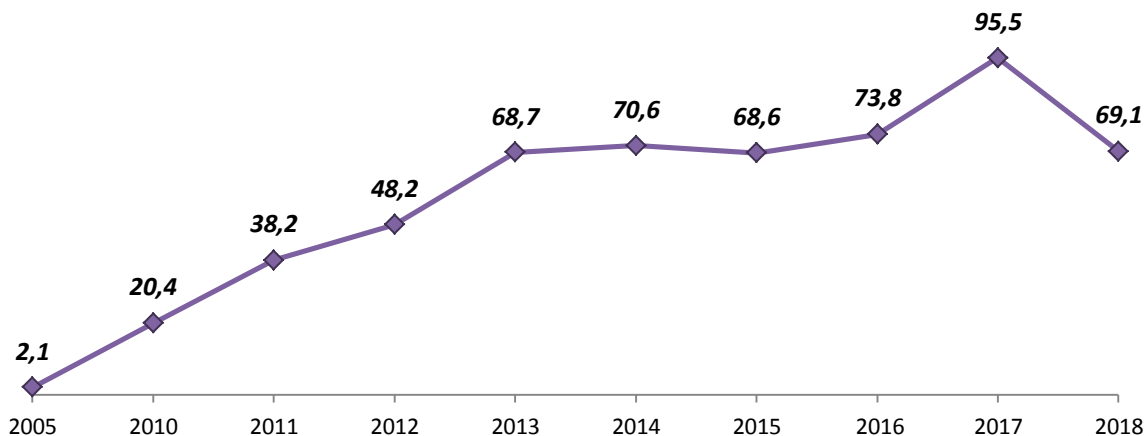

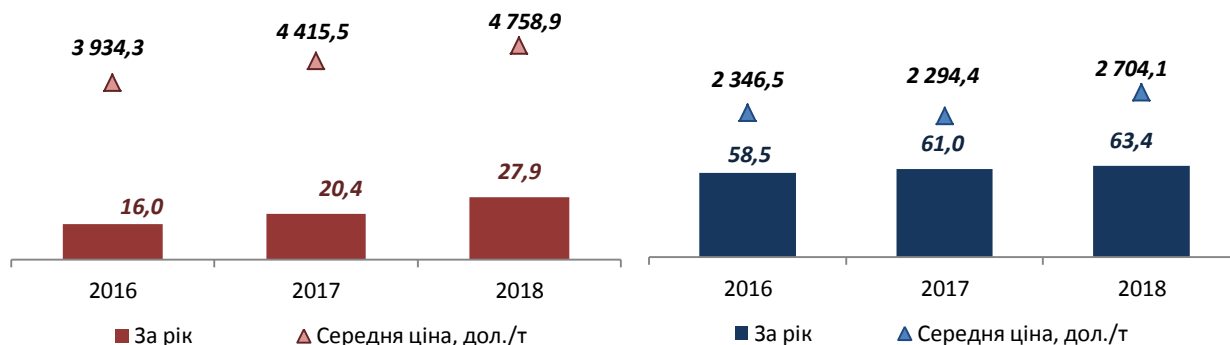
Рис.3 Сальдо зовнішньої торгівлі за роками, млн дол. США

Шоколад

У 2018 р. в Україні обсяги експорту шоколаду у грошовому еквіваленті становили 171,4 млн дол. США, а обсяги імпорту – 132,6 млн дол. США.

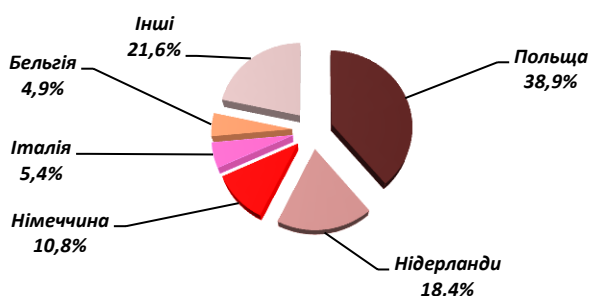
У 2018 р. експортовано шоколаду – 63,4 тис. т, що на 3,9 % більше проти 2017 р., шоколад експортували до 74 країн світу, що на 2 країни більше порівняно з 2017 р.

Імпортовано цієї продукції у 2018 р. – 27,9 тис. т, що на 36,8 % більше показника 2017 р., шоколад імпортували із 47 країн.

Рис. 1. Обсяги імпорту шоколаду, тис. т.   **Рис. 2. Обсяги експорту шоколаду, тис. т**

У 2018 р. лідерами постачання шоколаду та шоколадної продукції в Україну були країни ЄС: Польща – 38,9 % (10,8 тис. т за ціною 4494,5 дол. США/т), Нідерланди – 18,4 % (5,1 тис. т за ціною 3347,7 дол. США/т) та Німеччина – 10,8 % (3,0 тис. т за ціною 6724,4 дол. США/т).

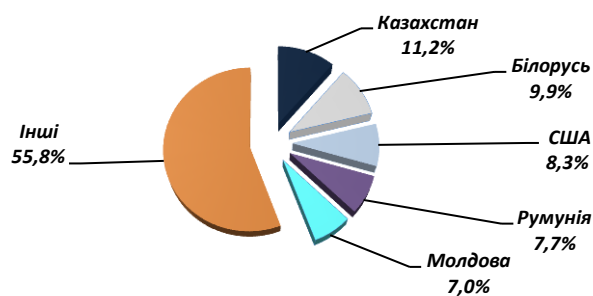

Рис. 3. Географічна структура імпорту шоколаду у 2018 році

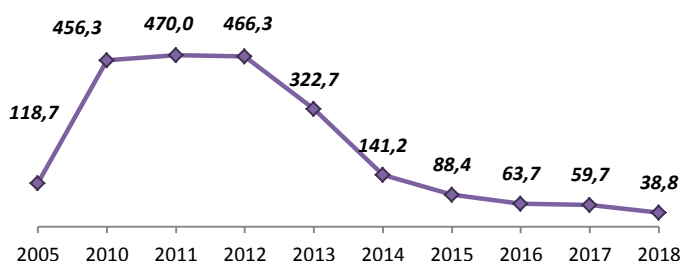
У 2018 р. Україна реалізувала свою продукцію до: Казахстану – 11,2 % (7,1 тис. т за ціною 3012,8 дол. США/т), Білорусі – 9,9 % (6,3 тис. т за ціною 2668,7 дол. США/т), США – 8,3 % (5,3 тис. т за ціною 3253,9 дол. США/т) та ін.

Сальдо. У 2010 - 2012 рр. зафіксовані рекордні профіцитні рівні сальдо зовнішньої торгівлі шоколадом.

У 2018 р. профіцит зовнішньої торгівлі шоколадом становив +59,7 млн дол. США, що на 35,1 % менше порівняно з 2017 р. (+59,7 млн дол. США).

Рис. 4. Географічна структура експорту шоколаду у 2018 році

Рис.3 Сальдо зовнішньої торгівлі за роками, млн дол. США

ВИСНОВКИ

За даними митної статистики у 2018 році Україна збільшила експорт вітчизняної аграрної та харчової продукції проти 2017 року на 4,9 %. Профіцит зовнішньоторговельного сальдо по групі товарів за УКТ ЗЕД (1-24) збільшився на 0,5 % і становив 13,4 млрд дол. США.

У 2018 р. частка товарів агропродукції в українському експорті усіх товарів становила 39,8 %, що менше на 1,7 в. п. порівняно з попереднім роком.

За вказаний період позитивне сальдо зовнішньої торгівлі агропродукцією сформували наступні товари: олія соняшникова (21,8 %), кукурудза (18,6 %) та пшениця (15,9%), які разом забезпечили профіцит майже 10,4 млрд дол. США.

Основу імпорту товарів АПК становлять тютюн та вироби з нього (7,6 %), риба і морепродукти (6,4 %), насіння соняшнику (4,7 %), інші харчові продукти (4,3 %), спирт етиловий < 80об.% (4,2 %), цитрусові (4,0 %) та продукти для годівлі тварин (котів, собак та інш.) (3,6 %).

Головними торговельними партнерами аграрної та харчової продукції є:

за експортом – Індія (9,9 % від загального обсягу експорту української агропродукції), Китай (6,2 %), Нідерланди (6,1 %), Іспанія (5,5 %), Єгипет (4,7 %) та Туреччина (4,2 %);

за імпортом – Польща (10,2 % від загального обсягу імпорту Україною агропродукції), Німеччина (9,0 %), Туреччина (6,57,0 %), Італія (5,1 %) та США (4,4 %).

За підсумками 2018 року порівняно до 2017 року загальний спад експорту аграрної продукції у грошовому еквіваленті утворився через зменшення валютної виручки від експорту 75-и товарних позицій. Найсуттєвіше зниження сформували соєві боби (–228,4 млн дол. США), олія соняшникова (–188,9), цукор (–63,6), екстракти солодові (–47,4), мед натуральний (–35,8), ячмінь (–28,7), борошно пшеничне (–25,4), молоко та вершки згущені (–21,4), насіння льону (–13,5) та бобові овочі (–9,3 млідол. США).

Зменшення валютної виручки від експорту внаслідок зниження:

➤ **середньої експортної ціни та експортних обсягів** – коні живі (ціни на 57,2% та обсяги на 15,8 %); тютюнова сировина (ціни на 36,4 % та обсяги на 2,1 %); вовна не піддана чесанню (ціни на 35,2 % та обсяги на 25,0 %); цукор (ціни на 20,8 % та обсяги на 2,4 %); ягоди (ціни на 14,6 % та обсяги на 16,3 %); молочна сироватка (ціни на 11,7 % та обсяги на 0,02 %); екстракти солодові (ціни на 10,3 % та обсяги на 34,3 %); бобові овочі (ціни на 9,0 % та обсяги на 13,2 %); жир свинячий та свійської птиці витоплений (ціни на 8,8 % та обсяги на 56,6 %); перець (ціни на 8,4 % та обсяги на 17,3 %); супи чи бульйони (ціни на 6,2 % та обсяги на 8,0 %) та інш.;

➤ **середньої експортної ціни** – тваринні продукти неїстівні (на 45,5 %); борошно із сушених бобів (на 34,0 %); модифікований крохмаль (на 25,6 %); капуста (на 20,3 %); какао-масло (на 20,0 %); ковбасні вироби (на 19,6 %); борошно із зерна інших зернових культур (на 16,2 %); какао-порошок (на 15,9 %); овочі сушені (на 13,4 %); какао-паста (на 13,0 %); волоські горіхи (на 12,5%); овочі морожені (на 12,2 %) та інш.;

➤ **експортних обсягів** – ячмінь (на 1258,5 тис. т); пшениця (на 940,9 тис. т); соєві боби (на 625,6 тис. т); соняшникова макуха (на 419,8 тис. т); олія соняшникова (на 172,1 тис. т); борошно пшеничне (на 137,9 тис. т); матеріали рослинного походження (на 135,3 тис. т); кормове борошно (на 121,8 тис. т); гречка (на 49,0 тис. т); насіння льону (на 44,0 тис. т); патока (на 43,5 тис. т); бобові овочі (на 26,6 тис. т) та інш.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 14.01.2019)
2. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/> (дата звернення 15.01.2019)
3. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США (USDA) .URL: <http://www.usda.gov> (дата звернення 21.01.2019)
4. Офіційний сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO). URL: http://www.fao.org/index_en.htm (дата звернення 17.01.2019)
5. Офіційний сайт статистичної служби Європейського Союзу (EUROSTAT). URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/> (дата звернення 22.01.2019)
6. Про затвердження Класифікації країн світу: Наказ Державної служби статистики України від 20.09.2012 р. № 389. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 16.05.2018)
7. World Trade Statistical Review 2017. URL: <http://www.wto/org/> (дата звернення 04.02.2019)

Науково-аналітичне видання

Демчак Іван Микитович
Митченко Олександр Олександрович
Трофімова Ганна Василівна

Зовнішньоторговельний обіг продукції АПК

Редактор: Г. Г. Руденко

Научно-аналитическое издание содержит информацию об исследовании состояния рынка сельскохозяйственной продукции и продовольствия по УКТ ВЭД (1 - 24) Украины. В издании обобщена информация об объемах и динамике экспорта - импорта агропродовольственных товаров, проанализирована товарная и географическая структура некоторых товаров, а также динамика внешнеторгового сальдо за 2005 - 2018 гг.

The scientific and analytical publication contains information on the research of the state of the agricultural products and food market for UKT ZED (1 - 24) of Ukraine. The publication summarizes the volume and dynamics of exports - imports of agricultural products, analyzed its product and geographic structure, as well as the dynamics of foreign trade surplus for 2005 - 2018.

Підписано до друку 25.01.2018 р. Формат 70x108/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 1,8. Наклад 300 прим.

Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу
Міністерства аграрної політики та продовольства України,
03035, Київ – 35, Солом'янська площа, 2
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК №1375 від 28.05.2003 р.